

Valgprogram 2021

Som vedtaget på generalforsamlingen den 25. august 2021
Revideret på generalforsamlingen den 23. januar 2022 (side 28 og 31)

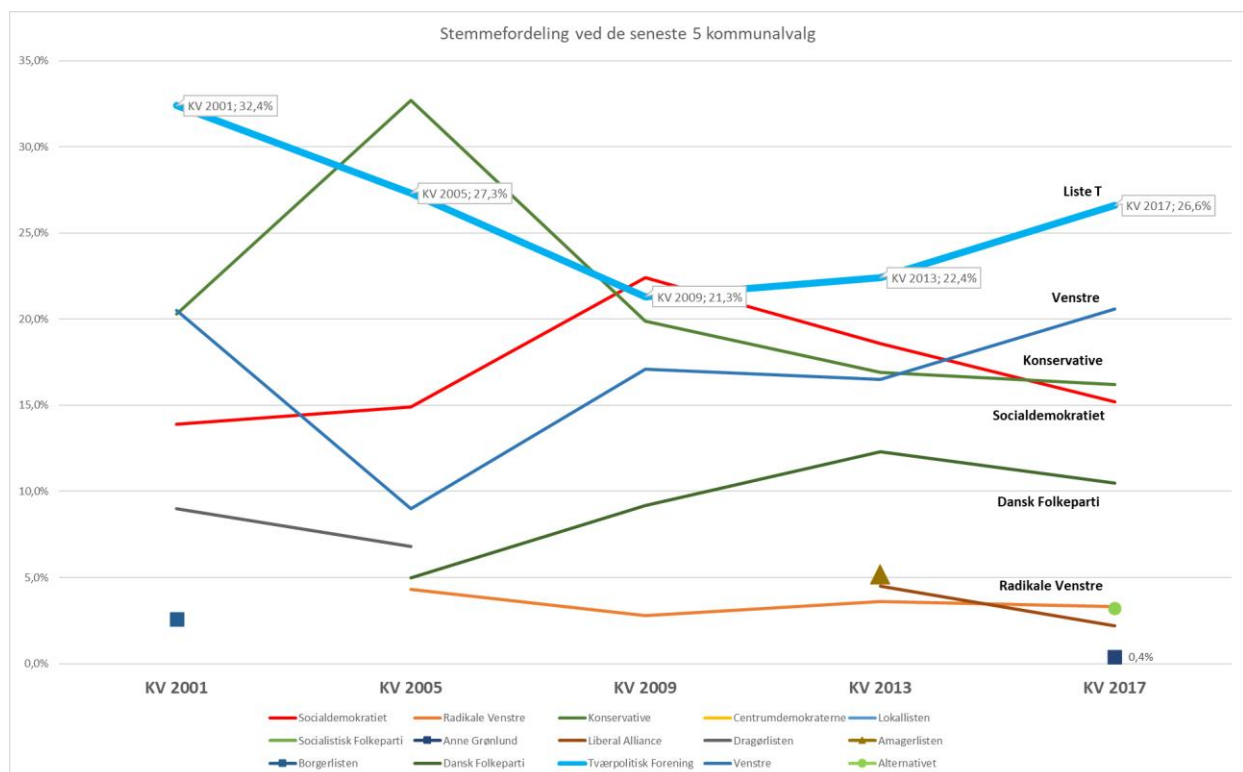
Indledning

Tværpolitisk Forening i Dragør Kommune (**Liste T**) er et levende svar på, hvordan et politisk parti kan arbejde med fokus på lokale forhold uden at være bundet af landspolitiske dagsordener, som reelt ikke har noget at gøre med, hvad det sker i lokalsamfundet. Der er ikke mange spørgsmål i Dragør Kommune, der kræver særlige socialistiske, konservative eller liberale svar. Liste T står for samarbejde på tværs af politiske, sociale og kulturelle forskelle.

Liste T er Danmarks ældste aktive tværpolitiske lokalliste, og vi har været repræsenteret i kommunalbestyrelsen uafbrudt siden 1962. Vores fokus var dengang som nu at styrke demokratiet og borgernes mulighed for at påvirke de politiske beslutninger.

Liste T bygger på en grundlæggende tillid til borgernes evne og vilje til at støtte og bidrage til udvikling af lokalsamfundet. Derfor gør Liste T sig umage for at lytte til og være i dialog med borgerne. Det gør vi både med borgermøder (når der ikke er corona-restriktioner) og i de mange råd og nævn, som vi har i Dragør Kommune.

I kraft af et stort engagement og Liste T's særlige fokus på de lokale forhold og en stærkt borgerinddragende profil, så har Liste T stor opbakning fra borgerne. Siden årtusindskiftet har borgernes opbakning medført, at Liste T i dag er den politiske forening med størst opbakning i Dragør Kommune – jf. nedenstående figur.

TVÆRPOLITISK FORENING

Liste T favner bredt. Vores medlemmer afspejler hele det politiske spektrum i Dragør Kommune. Tværpolitisk Forening er åben for alle borgere, som interesserer sig for vores kommune, og som vil have indflydelse på dens fremtid, uanset deres landspolitiske ståsted.

Valgprogrammet lægger rammerne for det politiske arbejde for Liste T i de kommende år. Det favner derfor alle områder, som spiller en væsentlig rolle i kommunens udvikling.

Indhold

Indledning.....	1
Nærdemokrati	3
En sund og styret økonomi.....	4
Samarbejde med andre kommuner.....	10
Børn og unge, 0-18 år	12
Skoler og SFO'er.....	15
Ældre	19
Sundhed og trivsel.....	23
By, havn og landskab	26
Arkitekturpolitik	32
Klima, energi og miljø.....	37
Trafik og parkering	41
Kultur- og fritidsaktiviteter	44
Erhverv og turisme	47
Beskæftigelse	49
Integration	51
Frivillighedspolitik	54

Nærdemokrati

Vision

Vi har et stærkt nærdemokrati i Dragør Kommune. Det viser sig i borgernes aktive deltagelse både i foreningslivet og i det politiske liv, hvor vi udnytter det tætte lokalsamfunds fordele. Vi har en livlig debatkultur, hvor kommunens ansatte og borgere tør udtrykke sig frit og åbent. Kommunens politikere er lyttende og i dialog med borgerne, inden de lægger sig fast på en endelig stillingtagen.

Situationen i dag

I valgprogrammet i 2017 skrev vi: "Der har i seneste valgperiode udviklet sig en usund kultur i Dragør, hvor høringer gennemføres på skrømt, og høringssvar ikke giver anledning til overvejelse eller dialog. Det er en mangel på respekt over for de berørte borgere og medarbejdere." Sådan er det ikke mere. Det er lykkedes at ændre kulturen til, at alle høringssvar læses og drøftes respektfuldt i Kommunalbestyrelsen og de stående udvalg.

Samarbejdet i Kommunalbestyrelsen er også blevet markant forbedret. Med den nye brede konstituering, der blev indgået mellem Socialdemokratiet (A), Dansk Folkeparti (O), Liste T og Venstre (V) i foråret 2020, ophørte den tidligere tendens til at gennemtrumfe politiske beslutninger med smallest mulige flertal. Nu lyttes der. Nu debatteres der sagligt. Det er ikke ensbetydende med, at vi alle er enige om alt. Men vi søger kompromisser. Og det gælder ikke kun A, O, T og V. I efteråret 2020 var det en enig kommunalbestyrelse, som kunne indgå et budgetforlig, som alle 5 partier erklærede, at de kunne se sig selv i.

På grund af corona-restriktioner har borgerne ikke kunnet deltage i kommunalbestyrelsens møder i Byrådssalen. Det er beklageligt, men delvis erstattet af muligheden for at følge møderne på kommune-tv.

I en valgkamp er det naturligt, at de enkelte partier søger at vinde opbakning blandt borgerne til netop deres mærkesager. Men med den samarbejdslinje, som har kendetegnet Kommunalbestyrelsen siden foråret 2020, er der mulighed for en saglig debat. Det tegner godt for Dragør Kommunes fremtid.

Nærdemokrati kræver ikke bare et godt samarbejde i kommunalbestyrelsen, men også inddragelse af borgerne. Her har vi været under stramme restriktioner siden marts 2020. Borgermøder har været aflyst og delvist erstattet af møder på Teams og debatter på Facebook. Det giver ikke den bedste og mest nuancerede debat.

Overordnet politik

Liste T arbejder på at styrke borgernes indflydelse på deres egen hverdag og på kommunens beslutninger. Dialog og medindflydelse har været og vil altid være Liste T's mærkesager. Det gør vi på to måder. For det første inddrager vi konsekvent vores bagland af engagerede og kompetente borgere i formulering og udmøntning af vores politik i de politiske udvalg og Kommunalbestyrelsen. For det andet går vi løbende i dialog med foreninger og borgergrupper, herunder grundejerforeningerne om, hvordan vores kommune skal udvikles. Hvor der ikke i dag findes sådanne grupper og foreninger, vil Liste T støtte op om, at de etableres.

TVÆRPOLITISK FORENING

Dragør Kommune har i høj grad brug for aktive borgere. Og vi har brug for at fastholde kommunalbestyrelsens repræsentation i alle råd og nævn, så der til stadighed kan være en dialog på borgernes præmisser. Dette kan fint kombineres med borgermøder og temadage, som kommunen inviterer til.

Borgernes muligheder for at deltage aktivt i kommunens udvikling skal forbedres gennem en fortsat udvikling af kommunens hjemmeside. Liste T vil også selv fortsat formidle bred oplysning om lokale forhold via Liste T's hjemmeside på www.t-dragoer.dk eller på vores Facebook profil.

I Dragør Kommune har vi en bred befolkningssammensætning. Det afspejler sig i bredden i vores kulturelle, sociale og politiske opfattelser. Liste T arbejder for alle Dragørs borgere. Vi er frigjorte fra landspolitiske hensyn og dogmer. Vi har kun kommunens borgeres interesser at varetage.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune:

- baserer sine beslutninger på et oplyst grundlag
- sørger for, at alle interesser bliver medinddraget
- inddrager borgerne og foreningerne gennem høringer og dialog
- kommunikerer væsentlige nyheder via egen Facebook-side med mulighed for at borgerne kan reagere på disse
- udarbejder retningslinjer for borgerforslag, der skal behandles politisk
- gennemfører borgermøder om spørgsmål, der berører større grupper af borgere eller hele kommunen
- fortsat har en åben debat i kommunalbestyrelsen – debatten skal ikke gemmes væk i udvalgene og bag lukkede døre
- nedsætter ad hoc arbejdsgrupper med borgerdeltagelse i forbindelse med væsentlige spørgsmål
- støtter etableringen af borgergrupper og foreninger, der kan fungere som kommunens hørings- og dialogparter
- sætter aktuelle spørgsmål til debat via lokalpressen og sociale medier.

En sund og styret økonomi

Vision

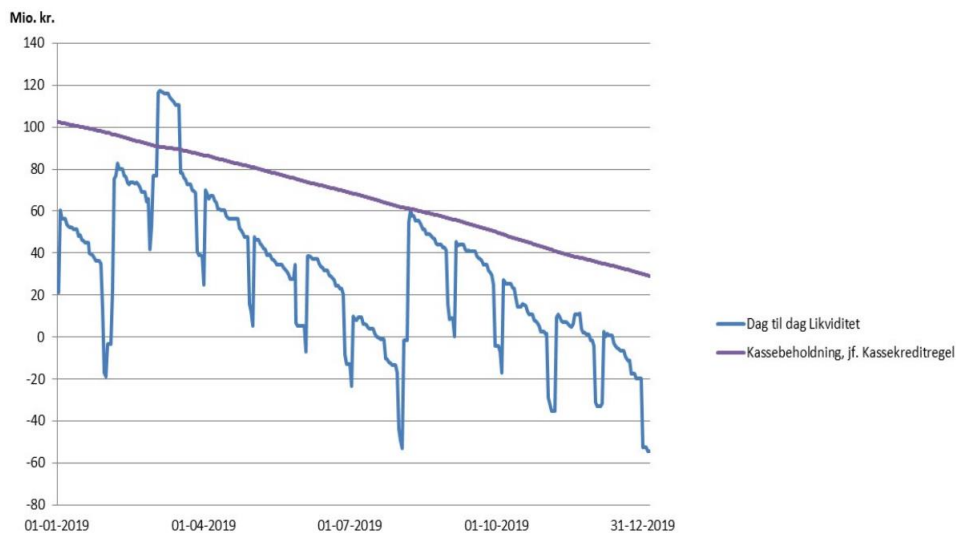
Dragør Kommune er bedst i landet til at styre den kommunale driftsøkonomi. Kommunens borgere er tilfredse med styringen af økonomien og de resultater, der opnås, både i form af en høj kvalitet i driften af de kommunale institutioner og gennem effektiv udmøntning af investeringer og nye initiativer.

Situationen i dag

I efteråret 2019 var Dragør Kommune i en økonomisk krise samtidig med, at hele direktionen stod overfor en udskiftning. Dragør Kommune kom ud med et resultat af ordinær drift på ca. 5,6 mio.kr. i 2019 (mod budgetteret ca. 25 mio.kr.) Samtidig var kommunen tvunget til at færdiggøre flere

anlægsbyggerier herunder svømmehallen. Samlet betød dette, at kommunen kom ud med et underskud på 59,4 mio.kr. i 2019.

Det negative resultat kom klarest til udtryk i kommunens likviditetsoversigt ultimo 2019:

Figur 1 Kommunens likviditetsudvikling år 2019

På 12 måneder var kommunens 365 dages gennemsnitlige kassebeholdning (=kassekreditreglen) blevet forværret med ca. 75 mio.kr. (fra ca. 105 mio.kr. primo året til ca. 30 mio.kr. ultimo året). Kommer den gennemsnitlige kassebeholdning under nul sættes kommunen i praksis under administration af Indenrigsministeriet.

Grundet den alvorlige situation inviterede AOV Liste T til at gå aktivt ind i et samarbejde om at bringe balance i kommunens økonomi. Det skete med budgetforliget i oktober 2019, der indebar en akut opbremsning for at forhindre, at kommunen allerede i foråret 2020 kunne blive sat under administration.

Konkret besluttede Liste T - sammen med AOV - at indføre ansættelsesstop, opfordre til tilbageholdenhed, gennemførelse af slankere ledelsesstruktur, øget digitalisering m.m. uden i væsentlig grad at fjerne varme hænder for borgerne.

Trods efterårets stramme budget gik det fortsat ned ad bakke med økonomien. Derfor genåbnede AOTV primo 2020 budgettet og besluttede en række yderligere justeringer samtidig med etablering af midlertidige rådgivende udvalg med det formål at analysere og skabe bedre beslutningsgrundlag for at tage bedre strukturelle beslutninger i kommunen. På baggrund af det positive samarbejde med AOV indgik Liste T i april 2020 i en ny konstituering med AOV, således at samarbejdet blev yderligere formaliseret.

Konkret økonomisk status pr. 31.12.2020

De politiske beslutninger i april 2020 og udmøntningen af disse har medført, at Dragør Kommune i 2020 realiserede et overskud på ca. 36 mio.kr. (jf. tabel 2). I kraft af tilbageholdenhed i anlægsomkostninger og i kraft af lånoptagelse (især til at imødekomme stærkt stigende overførselsudgifter på grund af covid19), har dette medført, at kommunens likviditet er kommet stærkt tilbage.

Helt overordnet kan den økonomiske status opdeles i minimum 3 perspektiver: driftsbalance, likviditet og gæld.

Driftsøkonomi/driftsbalance

Kommunen realiserede i år 2020 et overskud på 35.5 mio. kr. og har i 2021 budgetteret med et overskud på ca. 53 mio. kr. (efter finansieringsomkostninger).

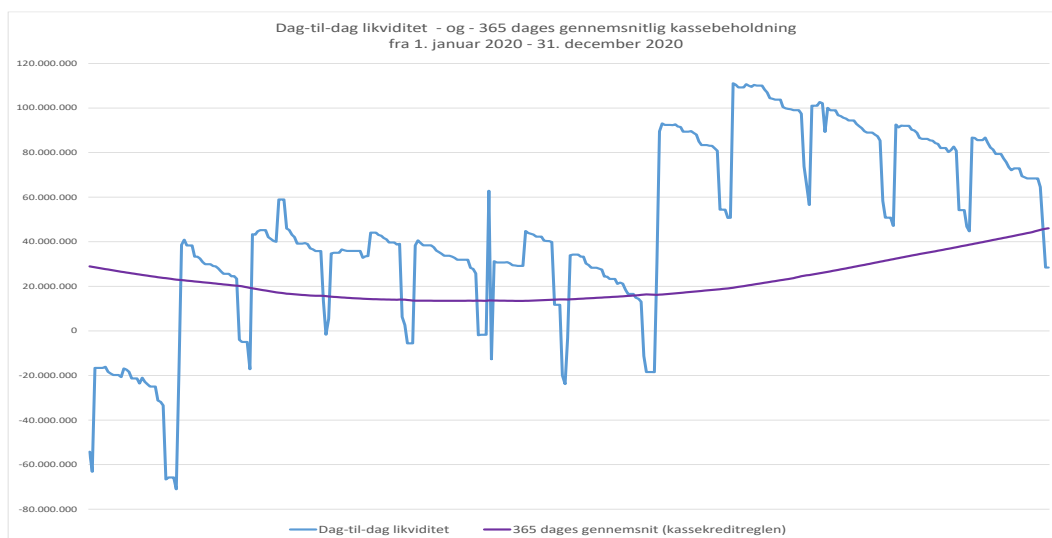
Der er således sket en dramatisk forandring i Dragør Kommunes økonomi siden 2019. Efter en række år med stigende underskud, er balancen i økonomien nu markant forandret. Der er etableret større driftsoverskud, øget anlægsniveau og vedligeholdelse af anlægsaktiver, samt en fortsat forbedret likviditet.

Særlige omstændigheder – Corona

På kort og mellem lang sigt er Dragør Kommune og mange borgere i kommunen især udfordret i forhold til et stigende antal arbejdsledige som følge af Corona og nedlukning af store dele af Københavns lufthavn. Situationen følges nøje og i et samarbejde med Tårnby Kommune arbejdes der på at imødegå situationen og hjælpe de borgere, der havner i en uforskyldt arbejdsmæssig katastrofe.

Covid-19 har store konsekvenser for Dragør Kommunes økonomi og kommunalbestyrelsen følger op på situationen hver eneste måned med henblik på at kunne reagere i tide.

Likviditet

Figur 2 Likviditetsudvikling i 2020

I forlængelse af likviditetssituationen i 2019 (jf. fig. 1) ses i ovenstående figur, at de tiltag AOTV besluttede ultimo 2019 og primo 2020 har båret frugt. På meget kort tid er det lykkedes at vende udviklingen i dag-til-dag likviditet og i 365-dages gennemsnitslikviditet. Tiltagene har haft så stor effekt, at kommunen nu igen ligger over den politiske målsætning på 40 mio.kr. i 365-dages likviditet.

Gæld

Ved udgangen af 2019 havde Dragør Kommune en langfristet gæld (ekskl. ældreboliger som betales af beboerne over huslejen) på ca. 145 mio. kr. og langfristede tilgodehavender på ca. 217 mio. kr. – eller et langfristet netto tilgodehavende på ca. 72 mio. kr.

Ved udgangen af 2020 har Dragør Kommune en langfristet gæld på ca. 208 mio.kr. og langfristede tilgodehavender på ca. 215 mio.kr. – eller et langfristet netto tilgodehavende på ca. 7 mio. kr.

På trods af en øget optagelse af lån i 2019/2020 og en øget feriepengeforpligtelse (nu 37 mio.kr. som følge af ændring af ferieloven), har Dragør Kommune altså fortsat et netto langfristet tilgodehavende på ca. 7 mio.kr.

Borgerne i Dragør Kommune har gennem mange år indefrosset ejendomsskatter, og det er hovedårsagen til kommunens fortsatte nettotilgodehavende. Da indefrosne ejendomsskatter indgår i en kommunes indtægtsgrundlag, er der låneadgang for de midler, der netto indefryses hvert år. Da Dragør Kommune i mange år har været tilbageholdende med dette, har kommunen opnået at have et netto langfristet tilgodehavende, hvilket har medført, at kommunens rentebyrde er minimal.

Opsummering i relation til Liste T's vision for "En sund og styret økonomi"

Det er åbenlyst, at Dragør Kommune ikke har været "bedst i landet til at styre den kommunale driftsøkonomi". Det er tillige Liste T's vurdering, at kommunens borgere ikke er tilfredse med styringen af økonomien og de resultater, der opnås.

Dragør Kommune har i kraft af den relativt nye konstituering med AOTV og de trufne beslutninger og de allerede opnåede resultater taget en række skridt i den rigtige retning. Likviditeten er retableret, der er skabt en bedre balance i driftsøkonomien og der er gennemført en række strukturelle analyser, som skaber højere kvalitet i de beslutninger, kommunen gennemfører, og som har stor indflydelse på den kommunale økonomi.

Overordnet politik

En sund og styret driftsøkonomi er en forudsætning for, at vi kan skabe landets bedste kommune. Det er en forudsætning for at kunne opstille og realisere visioner og politiske målsætninger. Det er også en forudsætning for at gennemføre større investeringer og skabe ro om kommunens udvikling og selvstændighed. Derfor er det helt grundlæggende for Liste T at skabe en sund og styret økonomi i Dragør Kommune.

En sund økonomi betyder, at kommunen altid har styr på sin driftsbalance. Da kommuner kun i meget begrænset omfang kan påvirke indtægterne, styres driftsøkonomien primært gennem justering af omkostningerne. En styret økonomi er en økonomi, hvor der hver måned følges op på økonomien, og der styres på kommunens omkostninger.

Politisk målstyring

Politisk målstyring betyder, at der er politisk enighed om de konkrete resultater, som kommunen ønsker at opnå gennem sit budget. Ved regnskabsaflæggelsen skal borgerne kunne se, om målene er nået – og hvis de ikke er nået, skal det forklares.

For at borgerne kan være tilfredse med styringen af økonomien, skal kommunen opnå synlige resultater. For Liste T drejer dette sig om politisk prioritering og fokus. Hvad er vigtigst for kommunens borgere? Hvad er de problemfelter, som udfordrer Dragør Kommune? Vi kan ikke løse alle udfordringer på samme tid. Vi er nødt til at erkende, at der er begrænsede ressourcer, og at Dragør Kommune konstant udfordres i forhold til digitalisering, medfinansiering af sygehusvæsenet, skolereform og meget andet. Der er behov for prioritering og fokus i form af politisk målstyring.

TVÆRPOLITISK FORENING

Det betyder, at der hvert år, i forbindelse med budgetlægningen, skal fastlægges konkrete mål for kommunens drift og udvikling, og at man ligeledes hvert år skal redegøre for, hvad der blev opnået i det tidligere regnskabsår. På den måde kan borgerne se, hvad de får for skattekrone, og få en forklaring på, hvad der gik som forventet, eller hvad der ikke gik som forventet - og hvorfor.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune indfører politisk målstyring, og at kommunen samtidig øger forvaltningens kompetence til at gennemføre forandringer. Liste T har foreslået, at der indføres politisk målstyring i Dragør Kommune, og et stort flertal i kommunalbestyrelsen har tidligere bakket op om, at det kan indføres, men hidtil er det ikke lykkedes. Med den nye direktion ombord og en nyvalgt kommunalbestyrelse til november, så vil Liste T presse på for at få det gennemført.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune arbejder i en retning af at skabe sammenhæng mellem budgettet og de indsatsområder, budgetmidlerne bevilges til. Vi skal beskrive, hvordan vi mener, at målene opnås, og synliggøre, hvilke ressourcer et bestemt resultat eller kvalitetsniveau kræver. En politisk målsætning om en lavere klassekvotient i skolerne medfører udgifter til flere lærere og pædagoger, og i visse tilfælde opstår tillige et behov for flere klasselokaler. Det er nødvendigt at beskrive disse sammenhænge og følge op på, om forudsætningerne holder, og om forandringerne gennemføres effektivt og i et godt samarbejde mellem alle aktører.

Det er komplekst at indføre politisk målstyring, hvor der er en direkte kobling mellem vision, målsætning, budget og udmøntning, og Liste T er ydmyg over for opgaven. Vi ser frem til, at en ny kommunalbestyrelse vil gå helhjertet ind til opgaven.

Decentral økonomi

Liste T ønsker at fastholde en udstrakt grad af decentralisering af ansvaret for driften i Dragør Kommunes institutioner og herunder også det økonomiske ansvar. Det betyder, at de decentrale enheder i kommunen har et stort ansvar for, at kommunen samlet set opnår en stabil økonomi.

Liste T finder det helt nødvendigt, at der i alle kommunale enheder er en medarbejder med den fornødne indsigt i økonomistyring. Lederen af enhver institution i kommunen skal have tilgang til relevante kompetencer i økonomistyring, der gør det muligt for lederen at tage de nødvendige beslutninger. Medarbejdere, der varetager økonomifunktionen, skal samarbejde tæt med økonomiforvaltningen og kan evt. være organisatorisk tilknyttet økonomiafdelingen.

Liste T vil arbejde for, at alle enheder får opbygget de nødvendige kompetencer og IT-værktøjer til en effektiv og enkel styring af den decentrale økonomi.

Drift og vedligehold af kommunens ejendomme

I gennem mange år har Dragør Kommune anvendt en totalentreprenør til at gennemføre den løbende drift og vedligeholdelse af kommunens ejendomme. Liste T ønsker, at kommunen udbyder disse opgaver på en anden måde, som sikrer involvering af flere lokale rådgivere og håndværkere.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune anvender samme metode som Gentofte Kommune. Gentofte indgår aftaler med rådgivere (de fleste inden for kommunen), som er ansvarlige for at specificere opgaverne, gennemføre licitation, gennemføre byggemøder og evaluere det arbejde, som de indbudte håndværkere (de fleste inden for kommunen) udfører.

Arbejdsklausuler og kædeansvar

Liste T ønsker, at Dragør Kommune har en klar holdning til de arbejdsforhold, som gælder, når Dragør Kommune køber ydelser til kommunen. Det gælder i særlig grad i forbindelse med større anlægsopgaver.

TVÆRPOLITISK FORENING

Liste T ønsker, at kommunen forpligter sine leverandører til at sikre, at de ansatte, som leverandørerne og eventuelle underleverandører beskæftiger i Danmark med henblik på opgavens udførelse, arbejder på løn- og ansættelsesvilkår, der svarer til gældende overenskomster.

Liste T ønsker tillige, at en hovedleverandør/totalentreprenør altid er ansvarlig for, hvad dennes underleverandører foretager sig. Liste T ønsker, at kommunens leverandører har kædeansvar.

Indtægtsgivende enheder

Med Dragør Kommunes økonomistyringssystem er det enkelt at udskille enkelte enheder. Liste T ønsker, at alle kommunens indtægtsgivende enheder får et selvstændigt regnskab. Hermed kan både politikere og borgere se sammenhængen mellem indtægter og udgifter.

Bedste eksempel på en indtægtsgivende enhed er havnen. Såfremt havnen får et selvstændigt regnskab, vil havnens indtægter og udgifter blive synlige. Det er de ikke i dag. Hvis havnen tillige får råderet over sine indtægter, vil der opstå en mulighed for, at havnen kan finansiere udviklingsprojekter, der kan gennemføres med rimelig tilbagebetalingstid, uden eller med begrænset skattemæssig finansiering.

Selvstændige regnskaber bør også opstilles for institutioner, kommunale udlejningsejendomme m.fl.

Samtidig ønsker Liste T, at Dragør Kommune kritisk gennemgår sine takster med henblik på, at de bringes ned på niveau med sammenlignelige kommuner. Det gælder både takster for kommunens egne institutioner og for ydelser fra fælleskommunale virksomheder for affald, vand og spildevand.

Supplerende økonomiske tiltag

For at opnå en bedre styring i økonomien vil Liste T indføre månedsregnskaber i kommunen på linje med veldrevne virksomheder. Regnskaberne skal indeholde en verbal analyse af månedens resultat, med særligt fokus på større afvigelser og konkret sammenhæng til likviditetsstyringen.

Dragør Kommune har i dag en udlejningspraksis for kommunale arealer og bygninger. Området er præget af tilfældighed og forhandling fra sag til sag. Det er Liste T's holdning, at vi både kan opnå mere tilfredse borgere/lejere og et højere provenu til fællesskabet ved at gøre det mere professionelt og struktureret.

Fondsstøtte

Liste T ønsker, at kommunen i højere grad end i dag fokuserer på, at kommunen kan opnå fondsstøtte til større projekter. Kommunens mange kulturhistoriske og naturmæssige kvaliteter er et godt udgangspunkt for at opnå fondsstøtte. Liste T ønsker også, at vores institutioner er aktive i forhold til at opnå fondsstøtte til projekter, der kan høje kvaliteten af vores ydelser til borgerne.

Samarbejde med alle om økonomi

Liste T ønsker at samarbejde med alle partier i kommunalbestyrelsen, med andre kommuner, med erhvervslivet og med kreative borgere.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune:

- indfører politisk målstyring
- har et gennemsnitligt driftsoverskud på min. 50 mio.kr. i perioden (svarende til ca. 5 % af de samlede indtægter og afdrag på lån)

- sikrer, at driftsresultatet kan finansiere renter og afdrag samt sikre midler til anlægsaktiviteter
- fastlægger et mål for den gennemsnitlige kassebeholdning til dækning af løbende betalinger til minimum 40 mio.kr. (svarende til ca. 5 % af kommunens "driftsomkostninger i alt") og sikrer, at det årlige budget indeholder en buffer til uforudsete udgifter
- sikrer, at kommunens gæld nedbringes gennem løbende afdrag
- forbedrer sin økonomiske styring generelt og indfører månedsregnskaber for alle relevante enheder
- fastholder og øger decentraliseringen af det økonomiske ansvar til institutioner, bestyrelser, råd og nævn, understøttet af nødvendig efteruddannelse, IT-værktøjer og økonomisk rådgivning til de økonomiansvarlige personer
- sikrer plads i budgettet til forebyggende vedligeholdelse af veje, bygninger og anlæg
- bruger muligheden for lånefinansiering af nødvendige og fremtidssikrede investeringer og lovpligtige udlån (eksempelvis indefrosne ejendomsskatter)
- sikrer, at gældsbyrden pr. indbygger ikke overstiger gennemsnittet i Region Hovedstaden
- bruger mulighederne for Offentligt Privat Partnerskab, ESCO mv. til gennemførelse af særlige projekter, hvor det er økonomisk og kvalitetsmæssig attraktivt
- er tilbageholdende med salg af arealer og bygninger. Evt. salg skal anvendes til finansiering af nye anlæg og initiativer
- er opsøgende i forhold erhvervelse af ejendomme, der lever op til krav om at gøre nytte for borgerne. Liste T vil arbejde for at få defineret de kriterier, der skal ligge til grund for erhvervelse af sådanne ejendomme
- har takster, der er på niveau med Dragør Kommunes sædvanlige sammenligningskommuner, og at taksterne er stabile af hensyn til borgernes privatøkonomi
- anvender eksterne rådgivere til at forestå licitation af arbejde blandt indbudte håndværkere, samt tilsyn og evaluering af opgaver vedr. drift- og vedligeholdelse af kommunale ejendomme (Gentofte-modellen)
- anvender sociale klausuler og kædeansvar
- understøtter indtægtsgivende enheder i at få et selvstændigt regnskab
- opnår bedre principper for og styring af kommunale udlejningsejendomme.

Samarbejde med andre kommuner

Vision

Dragør Kommune er en velfungerende selvstændig kommune, der arbejder tæt sammen med andre kommuner på Amager og i hovedstadsområdet, hvor dette er klogt.

Situationen i dag

Siden kommunalreformen i 2007 har Dragør Kommune fastholdt sin selvstændighed. Det indebærer, at vi har været underlagt krav om "et forpligtende samarbejde" med Tårnby Kommune om en række konkrete politikområder. Det er gået godt på visse områder, og mindre godt på andre. Det bliver der nu gjort noget ved.

Det er gået godt på natur- og miljøområdet, hvor Tårnby Kommune varetager administrationen, mens Dragør Kommunes Vej og Gartner står for en række tekniske opgaver. Det går også så godt,

som det nu kan under corona-pandemien på Jobcentret, hvor der gøres en stor indsats for at hjælpe de mange mennesker, som har mistet deres arbejde i Lufthavnen og relaterede erhverv. Men på en række andre områder er det nu aftalt, at opgaverne trækkes hjem til Dragør. Det sker under reglerne om virksomhedsoverdragelse i perioden fra 1 september 2021 og frem. Det betyder, at vi får medarbejderne med – og de skal være meget velkomne. Det gælder områderne:

- Genoptræning og socialpædagogisk støtte efter §§ 86 og 85 i lov om social service
- Rådgivning om valg af hjælpemidler og forbrugsgoder, ledsagelse af voksne, sager om hjælpemidler, forbrugsgoder og støtte til bil samt sager om boligindretning efter § 10, stk. 4, og §§ 97, 112-114 og 116 i lov om social service
- Specialundervisning for børn og voksne efter § 1, stk. 2, nr. 5 i lov om forpligtende kommunale samarbejder
- Rotte bekæmpelse efter § 17 i lov om miljøbeskyttelse.

Vi samarbejder med både Tårnby kommune og Københavns kommune om udvikling af Naturpark Amager, der strækker sig langs hele Amagers vest- og sydkyst.

På klimaområdet, herunder kystbeskyttelsen, har Dragør Kommune ikke været særlig aktiv i et samarbejde med de andre Amager-kommuner, men har fokuseret på konkrete løsninger på de udfordringer som havvandsstigninger og risiko for stormflod udsætter Dragør Kommune for.

Overordnet politik

Årene siden kommunalreformen i 2007 viser, at det var en rigtig beslutning at fastholde Dragør Kommune som selvstændig kommune. Vi ved, at kommunesammenlægningen generelt ikke har givet nogen væsentlig økonomisk gevinst for de berørte kommuner, og vi ved, at stordriften på mange måder er gået ud over det lokale demokrati og de lokale servicetilbud. Sådan ønskede Liste T det ikke dengang, og det ønsker vi fortsat ikke. I stedet ønsker Liste T et åbent og fordomsfrit samarbejde med vores nabokommuner. Og i øvrigt med andre kommuner i Øresundsregionen, hvor det er relevant.

Alle tre kommuner på Amager har glæde af hinanden. Vi er fælles om Naturpark Amager, et ubrudt naturområde langs hele Amagers vest- og sydkyst. I Københavns Kommune ligger den nye store forlystelsesarena, Royal Arena, i Ørestaden og et væld af større og mindre kultur- og fritids-faciliteter er spredt over hele øen til fælles glæde. Udviklingen i hovedstadsområdet og i særdeleshed på Amager gør det påkrævet, at kommunerne løser en række opgaver i fællesskab. Liste T støtter et sådant samarbejde.

Samarbejdet med Tårnby

Liste T ønsker at fastholde aftalerne om et forpligtende samarbejde med Tårnby Kommune på de områder, hvor de hidtidige erfaringer har været gode. Det gælder administrationen af natur- og miljøområdet, beskæftigelsesområdet, der varetages af Jobcenter Tårnby, og for enkelte dele af socialområdet. Princippet er, at Dragør Kommune lægger standarden på de forskellige områder og betaler Tårnby for at udføre opgaverne, men realiteten er, at vi følger Tårnby Kommunes standard. Det er grunden til, at vi har besluttet at hjemtage nogle områder, da dette blev muligt ved en dispensation fra Indenrigsministeriet.

Herudover ønsker vi at undersøge mulighederne for et samarbejde på vand og spildevand som afløser for det aktuelle samarbejde inden for HOFOR. Se afsnittet om "Klima, energi og miljø".

Regionalt samarbejde

På trafikområdet er der behov for løsninger, der rækker ud over kommunegrænsen. Det sker i samarbejdet med MOVIA. Dette samarbejde er beskrevet nærmere i afsnittet om trafik og parkering.

Fælleskommunale virksomheder

Dragør Kommune deltager i en række fælleskommunale samarbejder. Det har i flere tilfælde været en dyr fornøjelse at indgå i disse samarbejder, uden at der kan noteres en tilsvarende kvalitetsstigning i leverancerne. Liste T ønsker, at kommunens repræsentanter i repræsentantskaber eller bestyrelser for de pågældende virksomheder skal arbejde mere åbent og aktivt for Dragørs borgeres interesser. I forlængelse heraf ønsker Liste T, at de fælleskommunale selskaber, som kommunen er medlem af, opstiller målsætninger for ydelserne til Dragør Kommunes borgere. Ellers bør vi forlade de pågældende selskaber.

Det drejer sig især om: Hovedstadens Beredskab, som er en sammenlægning af brandvæsenerne i Albertslund, Brøndby, Dragør, Frederiksberg, Glostrup, Hvidovre, Rødovre og Københavns kommuner, HOFOR (Hovedstadsområdets Forsyningsselskab) som i Dragør Kommune står for vandforsyningen og for at lede spildevand og regnvand væk, Amager Ressourcecenter, der tager sig af affaldshåndteringen, og Energinet, der varetager naturgasnettet.

Liste T ønsker at undersøge muligheden for at erstatte deltagelsen i Hovedstadens beredskab og HOFOR med et samarbejde med Tårnby Kommune, der står uden for disse selskaber.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune:

- søger samarbejde om løsning af konkrete opgaver med alle relevante kommuner i hovedstadsområdet og i Øresundsregionen til fælles bedste
- definerer klare servicemål for opgaver, der løses i det kommunale samarbejde med Tårnby Kommune
- ansætter en medarbejder til at optimere samarbejdet med Tårnby Kommune
- arbejder for fælles trafikløsninger for hele Amager
- udvikler samarbejdet vedr. Naturpark Amager
- fremmer større gennemsigtighed i beslutningerne i de fælleskommunale virksomheder som Hovedstadens Beredskab, Amager Ressourcecenter, HOFOR og Energinet
- sikrer, at kommunens repræsentanter får defineret målsætninger for arbejdet i hvert af de fælleskommunale selskaber
- undersøger mulighederne for at indgå et samarbejde med Tårnby Kommune som alternativ til deltagelsen i Hovedstadens Beredskab og HOFOR.

Børn og unge, 0-18 år

Vision

Dragør Kommune er kendt for sin høje kvalitet i daginstitutioner, fritidsinstitutioner og skoler. Børn og unge i Dragør Kommune oplever kvalitet, når de mødes af engagerede voksne, der støtter dem i læring, i at være nysgerrige, i kreativ udfoldelse og giver dem mulighed for at være del af betydningsfulde og forpligtende fællesskaber med andre børn, unge og voksne. Dragør Kommune understøtter børn og unge i at udvikle sig til kompetente, sociale og engagerede voksne.

Situationen i dag

Daginstitutioner

Dragør Kommune havde 1. januar 2021 i alt 987 børn i alderen 0-5 år fordelt på 448 0-2-årige børn og 539 3-5-årige børn. Af de 0-2-årige går 61 procent i vuggestue. Af de 3-5-årige går 93 procent i børnehave. Antallet af børn har været svagt stigende, de næste par år forventes der at komme lidt færre vuggestuebørn og lidt flere børnehalebørn.

Der er 188 kommunale vuggestuepladser og 358 børnehavepladser fordelt på 1 vuggestue, 1 børnehave og 4 integrerede institutioner. De private institutioner har cirka 48 vuggestuebørn og 161 børnehalebørn.

Dragør Kommune har været tæt på, men opfylder ikke helt regeringens mål om en normering på højst 3 vuggestuebørn og højst 6 børnehalebørn per voksen. Dragør Kommune har en målsætning om mindst 60 pct. uddannede pædagoger, som desværre heller ikke er opfyldt. Det samme gælder 'Dragør-normen', som giver både vuggestue- og børnehalebørn 1 m² mere per barn end minimumsnormen tilskriver. Det vil sige i alt 3 m² per vuggestuebarn og 4 m² per børnehalebarn.

I Dragør Kommune har vi et velfungerende støttekorps af specialuddannede pædagoger, som rådgiver og yder støtte og ekstra timer til sårbare børn. Det betyder, at ingen vuggestue- eller børnehalebørn aktuelt er sendt ud af kommunen til andre tilbud.

Kommunale fritidstilbud

SFO (0.-3. klasse) – se under Skolepolitikken

Klub Dragør (4. klasse til 18 år)

Klub Dragør består af tre fritidsklubber for børn i 4. – 7. klasse: Elisenborg, Krudthuset og Sølyst, og en ungdomsklub for 7. klasse til 18 år, som også bruger Elisenborg.

Der er plads til 530 børn i fritidsklubberne, men der forventes kun tilmeldt 479 i 2020. Ungdomsklubben er et gratis tilbud, så der er ikke præcise tal for, hvor mange der bruger ungdomsklubben. Selv om klubberne er et generøst tilbud i forhold til sammenlignelige kommuner, falder interessen blandt børnene for at bruge både fritidsklubberne og ungdomsklubben. Det er langt fra alle de tilmeldte børn i fritidsklubben, som regelmæssigt benytter klubberne.

Ungdomsskolen

Ungdomsskolen er et gratis tilbud til børn og unge (weekendarrangementer og rejser har dog deltagerbetaling) med et varieret tilbud af kurser og fritidsaktiviteter. I 2020 deltog 400 elever i alderen 13-18 år i den almene Ungdomsskoles tilbud. Derudover er ungdomsskolen en stærk partner for vores folkeskoler, idet ungdomsskolen leverer forløb af høj kvalitet ind i skolerne, hvilket er unikt. Ungdomsskolen har alle kommunens folkeskoleelever gennem et forløb om natur- og friluftsliv hvert år, og under corona-krisen trådte ungdomsskolen også til med et udeskoleforløb med kort varsel. De fleste af Ungdomsskolens aktiviteter er knyttet til Dragørs skoler, Det maritime Hus og Kongelundsfortet.

Musikskolen

Dragør Kommunes Musik- og Kulturskole lukkede sin drama- og billedkunstskole i 2020 på grund af kommunens vanskelige likviditet og med baggrund i, at Ungdomsskolen også har et dramatilbud. Musikskolen fortsætter. I 2019 havde musikskolen 234 elever og en venteliste på 168. Musikskolen er udfordret af corona-nedlukningen, idet de i 2020 og 2021 har oplevet frafald af elever.

Overordnet politik

0-5 år, Dagtilbud

Liste T mener, det er vigtigt at sikre de 0-5-årige et indholdsrigt og trygt børneliv. Dagtilbud i Dragør Kommune skal derfor være kvalitative dagtilbud med mange engagerede og pædagogisk uddannede medarbejdere, der kan skabe en hverdag fuld af glæde, leg og læring og understøtte et tæt og respektfuldt samarbejde mellem institutionerne og børnenes forældre.

Liste T vil arbejde for, at vi hurtigt opfylder regeringens mål om en normering på maksimalt 3 vuggestuebørn per voksen og 6 børnehavebørn per voksen i hver enkelt institution. Ligeledes vil vi arbejde for minimum en 60/40 normering, altså at 60 procent af personalet er uddannede pædagoger og højst 40 procent kan være pædagogiske assistenter eller medhjælpere. Og endelig vil vi arbejde for, at Dragør-normen overholdes i alle institutioner.

Liste T ønsker, at institutionerne og støttekorpsset fortsat har opmærksomhed på og udvikler pædagogikken og støtten til børn med særlige behov, uanset om det er sociale, sproglige eller fysiske behov, således at alle børn er godt rustet og stolte, når de starter i skole.

Overgang til SFO

Alle børn i Dragør skal opleve en tryk overgang til livet som skolebørn. I Dragør Kommune begynder børnene i SFO i maj med overlevering fra børnehave til SFO-personalet, og i perioden frem mod august arbejder SFO og børnehaveklasseledere på at danne gode klasser. Liste T støtter det tætte og forpligtende samarbejde (Den Røde Tråd) mellem dagtilbud og SFO/skole, der sikrer et sammenhængende og trykt forløb for børn og forældre.

Klub Dragør, Ungdomsskolen, Musikskolen, SSP (4. klasse – 18 år)

Liste T ønsker, at både fritidsklubberne og ungdomsklubben skal være attraktive tilbud med dygtige og engagerede medarbejdere, der kan sikre de unges udvikling og trivsel i betydningsfulde fællesskaber.

Klubberne skal være et stærkt omdrejningspunkt for børns og unges udvikling og kreative aktiviteter. Vi ønsker en proaktiv klub, hvor der bliver lyttet til børnene og de unge, og hvor de udfordres. Liste T ønsker, at klubben indgår et tættere samarbejde med skolerne, SFO'erne og kommunens øvrige kulturinstitutioner.

Liste T ønsker, at ungdomsklubben fastholder og udvikler sit forebyggende og opsøgende arbejde, både socialt og kriminalpræventivt i samarbejde med kommunens SSP-konsulent.

Liste T vil fastholde og fortsat udvikle Ungdomsskolen og Musikskolen som inspirerende tilbud til Dragørs større børn og unge. Vi støtter, at Ungdomsskolen nu samarbejder yderligere med folkeskolerne om udeskoler, og vi ønsker, at Musikskolen, der er et ret dyrt tilbud, som langt fra alle børn har mulighed for at deltage i, også udbygger sit samarbejde med skolerne om at styrke elevernes musiske evner og kunnen. Liste T ønsker, at Musikskolen fylder mere på skolerne og i klubberne. Liste T ser gerne, at Musikskolen så ofte som muligt udøver sin undervisning på skoler og i fritidstilbud/klubber.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune

på 0-5 års-området/dagtilbud:

- overholder en minimumsnormering på 1 voksen for hver 3 vuggestuebørn og for hver 6 børnehavebørn senest i 2022
- arbejder målrettet på at sikre en 60/40 normering på 0-5 års-området gennem attraktive løn- og arbejdsvilkår og relevant efteruddannelse, herunder også sikrer midler til det
- bringer daginstitutionerne tilbage til 'Dragør-normen' for de 0-5-årige med mindst 3 m² per vuggestuebørn og 4 m² per børnehavebørn
- sikrer et godt indeklima og rengøring
- fortsat udvikler udearealer, der er sikkerhedsmæssigt forsvarlige, med legeredskaber, som udfordrer og stimulerer børnene
- styrker 0-6-års-områdets mulighed for at bruge Ungdomsskolens grejbank
- bevarer dagplejen som en institution i Dragør med kvalificeret pædagogisk ledelse
- bevarer og styrker samarbejdet med forældrebestyrelser og Institutionssamrådet for at sikre, at vores institutioner udvikles med børnenes behov for øje
- reducerer antallet af kommunale lukkedage samt øger åbningstiden

4. klasse - 18 år /Klub Dragør, Ungdomsskolen, Musikskolen og SSP

- sikrer, at pædagogikken i Klub Dragør (både fritidsklubberne og ungdomsklubben) fremmer de store børn og unges kreativitet, oplevelser, læring og glæden ved fysisk aktivitet
- sikrer kompetenceudvikling af klubbens personale
- sikrer, at aftenklubben udvikler et større udbud af aktiviteter for de 16-18-årige
- afsætter midler til at styrke samarbejdet mellem folkeskolerne og Musikskolen om musiske aktiviteter, der styrker elevernes musiske evner og kunnen.
- Sikrer Ungdomsskolen midler, så den fortsat kan udvikle sin grejbank.

Skoler og SFO'er

Vision

Dragør Kommunes folkeskoler er blandt de bedste i Danmark, både når det gælder social og faglig trivsel. Børn og unge udvikler deres sociale, kreative og innovative kompetencer og oplever en stærk faglig udvikling. Der er plads til forskellighed i vores skoler og SFO'er, og alle børn og unge oplever at være del af betydningsfulde og forpligtende fællesskaber.

Kommunen er kendt for sine velfungerende lokale tilbud og ordninger, hvor kompetente voksne gør det muligt også for børn og unge i udsatte positioner at udvikle sig fagligt og socialt. Børn med særlige behov møder en tidlig og individuelt tilpasset indsats.

Situationen i dag

På skoleområdet har Dragør Kommune været igennem turbulente år med skolelukning, SFO-lukninger, sammenlægning af matrikler, indførsel (og afvikling) af et meget stort ledelseslag og stor udskiftning af både ledere og medarbejdere.

Vores tre folkeskoler er både karakteriseret ved at have meget lave udgifter per elev og landets højeste inklusionsprocent. Mindre end 2 procent af folkeskoleeleverne går således i special- eller behandlingsskoler.

TVÆRPOLITISK FORENING

Kommunen har i 2021 Danmarks højeste klassekvotient, hvorfor der er fastlagt principper for elevernes fordeling på skolerne, som sikrer en gennemsnitlig klassekvotient på max. 24 elever på hver skole ved indskrivningen i 0. klasse.

Kommunen har samtidig en af landets laveste andele af privatskoleelever. I skoleåret 2020/2021 er den 3,5 procent. At der ikke er nogen privatskole i Dragør Kommune, skyldes de særlige planmæssige forhold i kommunen: Der er ingen ledige faciliteter i byzonen, og det er ikke muligt at oprette skoler i landzonen eller overføre landzone til byzone.

At vi i dag har tre velfungerende skoler skyldes, at vi har dygtige medarbejdere, der har været loyale over for opgaven trods stor turbulens. Det skyldes også, at der er kommet ro på skolernes ledelser, og at de understøttes af en kompetent administration på rådhuset. Den tidligere medarbejderflugt fra skolerne er stoppet, og tilfredsheden blandt de ansatte er steget. Der er igen en god dialog mellem skolebestyrelser, politikere og forvaltning.

Elevernes karakterer ved afgangsprøven har gennem flere år ligget pænt over landsgennemsnittet, og Dragør Kommunes folkeskoler ligger stabilt blandt landets 10 bedste kommuner målt på karaktererne.

Ser man på de danske kommuner, hvor flest elever forventes at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse efter 9. klasse, ligger Dragør Kommune i top-5.

Der er sparet på skoleområdet i flere omgange, hvilket har gjort det svært for skolerne at sikre et tilfredsstillende niveau for understøttende undervisning og hjælp til elever med faglige udfordringer. Dragør Kommune oplever som mange andre kommuner et stigende pres, fordi flere børn og unge har brug for ekstra støtte, og vi har gennem de senere år set flere eksempler på, at børn med særlige behov er blevet presset ind i almindelige klasser med nederlag og mistro til følge – både for det enkelte barn og for den samlede klasse.

Derudover er der sparet på lejrskoler, og i en periode var det svært både at rekruttere og fastholde de dygtige og kvalificerede lærere.

Der er investeret store anlægssummer i skolernes fysiske rammer de senere år, men der udestår stadig et renoveringsefterslæb både på skoler og SFO'er – både ude og inde.

I april 2021 vedtog en samlet kommunalbestyrelse en ny skolepolitik, som lægger vægt på trivsel som forudsætning for god læring.

Overordnet politik

Trivsel i skolerne

Liste T vil arbejde for at sikre trivsel både fagligt og socialt for alle vores skoleelever, idet vi tror på, at et skolevæsen, der giver plads og rum til alle elever i stærke fællesskaber, skaber glade og dygtige børn. Fokus bliver derfor på at virkeliggøre de flotte principper i den nye skolepolitik.

I Dragør Kommune skal vi udvikle den pædagogiske indsats på området, så vi har fleksible lokale løsninger, der hurtigt kan understøtte barnet og klassen. De første skridt til, at skolerne skal samarbejde tættere med klubberne om udsatte elever i udskolingen, er taget, ligesom forsøg med stærkere samarbejde mellem lærere og pædagoger om enkeltklasser er i gang, og Liste T bakker op om alle former for samarbejder mellem skolerne og SFO'erne, støttekorpsset, klubberne, Pædagogiske Psykologisk Rådgivning og socialforvaltningen, der kan sikre, at alle børn og klasser, der har særlige behov, får den hjælp, de har brug for.

Vi skal udnytte, at Dragør Kommune har en størrelse, hvor alle relevante fagpersoner sidder tæt på hinanden og derfor har god mulighed for at lave en hurtig helhedsindsats for en elev, der har behov for det.

Vi ønsker øget fokus på tidlig opsporing. Lærerne skal sikres bedre adgang til viden og hjælp. Forældrene skal inddrages mere og tidligere. Arbejdet med overgangen fra børnehave til SFO/skole – 'Den røde tråd' – skal fortsat styrkes, jf. afsnittet om børne-ungepolitikken. Elever med særlige behov skal have indflydelse på deres handlingsplan, når de er i stand til at udforme deres egne synspunkter, og der skal altid tages udgangspunkt i barnets tarv, jvf. FN's Børnekonvention.

Vi ønsker, at alle udsatte børn får hjælp til at trives og blive en del af fællesskabet, samtidig med at der skal sikres tilstrækkelige og ordentlige tilbud til de børn, der ikke kan trives i folkeskolen.

Liste T finder det vigtigt, at der værnes om læreres og pædagogers engagement og faglighed. Liste T støtter op om den lokale aftale om lærernes arbejdstid som en vigtig forudsætning for den gode skole, og vi ønsker, at Dragør Kommune giver mulighed for efteruddannelse og kompetenceudvikling, så vi også i fremtiden har et stærkt lærerkorps.

Liste T lægger vægt på, at skolernes fysiske rammer fortsat opgraderes, så de skaber rum for forskellige aktiviteter, bevægelse og varierede muligheder for læring.

Skolernes indeklima er udfordret især i de ældre bygninger. En forbedring af indeklimaet bør gives høj prioritet, da det har betydning både for børnenes læring og deres almene sundhed og trivsel.

Skoledagen

Liste T ønsker, at alle elever oplever en varieret skoledag med tid til fordybelse, bevægelse, udeaktiviteter og pauser, så den samlede skoledag udfordrer og stimulerer eleverne og giver dem lyst til læring.

Vi støtter, at skolerne arbejder med udeskole, der understøtter den fagfaglige undervisning, og at der prioriteres tiltag, som kan udbrede udeskole til alle årgange og styrke didaktikken.

Vi støtter, at skoledagen forkortes, hvor der er mulighed for det.

SFO

De store omvæltninger for kommunens SFO'er har betydet, at der har været for lidt fokus på børnenes fritid i SFO'erne. Liste T ønsker, at alle SFO'erne igen udvikles til et attraktivt tilbud. Børnene har brug for at have plads til leg og fri udfoldelse i et inspirerende miljø om eftermiddagen.

Liste T lægger vægt på, at pædagogerne får gode vilkår for at sikre den pædagogiske kvalitet til gavn for alle børns trivsel, udvikling og leg. Det gælder både i SFO'erne og på skolerne.

Vi ønsker, at SFO'ernes arbejde synliggøres yderligere i skolebestyrelser, i det politiske udvalg og i kvalitetsrapporter. Det skal også sikres, at SFO'ernes økonomi bliver gennemsigtig for skolens aktører og medarbejdere, og at forældrebetalingen for en SFO-plads holdes under prisen for en børnehaveplads for at gøre tilbuddet attraktivt for så mange indskolingsbørn som muligt.

I de kommende års anlægsbudgetter vil Liste T fremme forbedringer i indeklima og støjniveau i SFO'erne.

TVÆRPOLITISK FORENING

Skolestruktur og skoleledelse

Liste T ønsker at bevare 3 ligeværdige skoler med i alt fire ledere samt en SFO-leder på hver skole. Vi støtter, at skolebestyrelserne gennem principperne for den enkelte skole kan fastlægge en selvstændig profil for skolen - så længe principperne understøtter et højt fagligt og pædagogisk niveau og Dragør Kommunes skolepolitik.

Vi støtter, at de tre skoler, SFO'erne og klubberne samarbejder på tværs på alle områder, hvor det giver faglig og pædagogisk mening, og at de fortsat samarbejder med ungdomsskolen, musikskolen, biblioteket, lokalarkivet, Museum Amager, lokale foreninger mm.

Lavere klassekvotient

Aktuelt må klassekvotienten ved indskrivning i 0. klasse være max. 24 elever. Liste T ønsker, at vi skal arbejde hen imod lavere klassekvotienter. Vi finder det ikke acceptabelt, at vi i Dragør Kommune i skrivende stund har landets højeste klassekvotient. Vi er opmærksomme på, at lavere klassekvotienter på længere sigt vil indebære behov for et ekstra klassespør set i lyset af en mulig fremtidig stigning af elevtallet.

Hvis det i helt ekstraordinære situationer er nødvendigt at have en højere klassekvotient end de tilladte 24 elever, skal der sikres ekstra lærer/pædagogressourcer til at understøtte holddeling m.m.

Skolebestyrelserne

Skolebestyrelsen har en central rolle i skolens virke. Liste T støtter, at det gode samarbejde med skolebestyrelserne fastholdes ved, at skolebestyrelsernes forslag og høringssvar inddrages i politiske drøftelser. Ligeledes ønsker Liste T, at kommunalbestyrelsen fortsat skal være repræsenteret i skolebestyrelserne, og at møderne i Det Rådgivende Skoleorgan fortsat bruges til dialog og politikudvikling med skolens aktører.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune

for trivsel

- sikrer ordentlige ressourcer til at støtte sårbare elever i skolerne
- herunder sikrer ressourcer til den faglige inklusion/supplerende undervisning
- støtter et resourcecenter på hver skole med skolepædagoger/inklusionslærere
- sikrer, at kriterierne for tildeling af støtte til sårbare børn og beslutningsproceduren er tydelig for både forældre, lærere og ledere
- sikrer og udvikler nye samarbejder, som gavner de sårbare børn, for eksempel det nye samarbejde med Klub Dragør og forsøgene med styrket samarbejde mellem lærere og pædagoger om enkeltklasser
- sikrer løbende opfølgning på udsatte børn både i folkeskolerne og på special- og behandlingsskoler
- forankrer PPR tæt på skolerne
- bakker økonomisk op om trivselstiltag, der understøtter kommunens skolepolitik
- fortsat opgraderer de fysiske rammer på skolerne og SFO'erne, herunder forbedrer indeklimaet
- sikrer midler til at føre planerne for nye udearealer på skolerne helt ud i livet
- værner om den lokale arbejdstidsaftale for lærere
- sikrer løn til lærerne, der gør det lettere at rekruttere og fastholde dem i kommunens skolevæsen
- understøtter et ligeværdigt samarbejde mellem pædagoger og lærere om opgaverne i skolen

TVÆRPOLITISK FORENING

- støtter at Dragør Kommune er praktiksted for lærerstuderende, og at nyuddannede indgår i en mentorordning

for skoledagen

- støtter tiltag, der sikrer variation, fordybelse og bevægelse i skoledagen, herunder arbejdet med udeskole
- støtter det stærke samarbejde mellem skolerne og ungdomsskolen, musikskolen, biblioteket, lokalarkivet, Museum Amager, lokale foreninger mm om åben skole
- sikrer økonomiske midler til lejrskoler og undervisningsmaterialer
- bakker op om at forkorte skoledagen

for skolestruktur og ledelse

- fastholder den nuværende skolestruktur og det nuværende antal af ledere
- sikrer, at PPR-ressourcerne forankres til størst gavn for børnene og de unge

for SFO

- sikrer, at børnene har et aktivt fritidsliv med mulighed for fri leg i SFO'en
- sikrer, at der er gennemsigtighed i SFO'ernes økonomi
- sikrer, at SFO-taksten sættes ned til under børnehavetaksten
- sikrer SFO-pædagogerne ordentlige arbejdsforhold, så de aktivt kan bruge deres faglighed både i skolen og i SFOerne efter skoletiden
- styrker SFOernes rolle i folkeskolen med pædagogiske tiltag i samarbejde med lærerne med særligt fokus på udsatte børn

for klassekvotienten

- respekterer et max. på 24 elever i klasserne ved indskrivning i 0. klasse. Er der helt ekstraordinært flere end 24 børn i en klasse, skal det udløse ekstra ressourcer til klassen
- planlægger for et 9. klassespør på udvalgte årgange, når det bliver nødvendigt

for skolebestyrelserne

- fastholder skolebestyrelsernes centrale rolle gennem et respektfuldt samarbejde mellem politikerne, administrationen og skolebestyrelserne
- sikrer, at nye tiltag/reformer/ændringer, enhver siddende regering vil gennemføre, implementeres i Dragør ved et samarbejde mellem alle centrale aktører.

Ældre

Vision

Det er trygt og godt at blive gammel i Dragør. Dragør Kommune støtter aktivt op om ældres aktiviteter og store engagement i det fælles liv i kommunen, og kommunen sikrer professionel hjælp, sundhedsforebyggelse, omsorg og pleje til ældre borgere, der har brug for det.

Situationen i dag

Vi har mange ældre borgere i Dragør Kommune. I januar 2020 var 24 % af kommunens borgere på 65 år og derover, og ifølge den seneste prognose bliver vi flere i de kommende år. Væksten er størst for gruppen af borgere på 85 år og derover, der ventes at vokse fra 395 personer i januar 2020 til 628 frem til 2030. Langt hovedparten af kommunens ældre bor i eget hjem.

I 2020 modtog i alt 619 borgere hjemmehjælp i kortere eller længere perioder, og heraf havde 23 pct. valgt privat hjemmepleje. Andelen af brugere af privat hjemmepleje er svagt stigende. Begrundelsen for at vælge privat hjemmepleje blev undersøgt af forvaltningen i 2019. Undersøgelsen viste, at det var manglende kontinuitet i plejeteams i den kommunale hjemmepleje og muligheden for at kunne vælge selvbetalte tilvalgsydelse i den private pleje, der var udslagsgivende.

Omkostningerne til hjemmepleje har været høje sammenlignet med andre kommuner. Samtidig har der været en meget høj personaleudskiftning og et stort vikarforbrug. Det har betydet, at der i 2020 kom øget fokus på området. Det skal således undersøges, hvad der kan gøres for at højne borgernes tilfredshed, samtidig med at de ansattes tilfredshed også forbedres, så personaleudskiftningen kan reduceres til et niveau, som i sammenlignelige kommuner.

I forbindelse med den økonomiske genopretningsplan fra foråret 2020 blev hjemmehjælpen reduceret fra normalt rengøring hver anden uge til hver 2,5 uge. Det har været vanskeligt at administrere og medfører tidsintervaller på 4 uger 4 gange om året.

I plejecentret Enggården er der i alt 99 boliger, heraf 2 til ægtepar, og 18 aflastningsboliger til midlertidigt ophold for borgere, der f.eks. er hjemsendt fra hospitalet. Antallet af borgere med plejekrævende demens ventes at stige i de kommende år. I 2020 blev det derfor besluttet at ændre 5 af de 18 aflastningsboliger til demensegnede boliger. Enggården rummer også et daghjem for hjemmeboende borgere, der har brug for aflastning en til flere dage om ugen. Daghjemmet bruges af ca. 70 borgere.

Med den stigende digitalisering i samfundet forventes det, at borgerne generelt kan kommunikere digitalt, og at de har e-Boks og NemID. Og det har langt de fleste. Men det gælder ikke i samme grad vores ældste borgere. For dem kan det være uoverskueligt, at de ikke bare kan ringe til Rådhuset, men at de selv skal søge på hjemmesider etc. De kan nu få bistand fra den borgerrådgiver, som Dragør Kommune og Tårnby Kommune i 2020 har ansat. Borgerrådgiveren har til opgave at hjælpe borgere, der henvender sig, videre til rette sagsbehandler eller forvaltning og følge op på, at der er opnået et resultat.

Hjælpeområdet har været administreret af Tårnby kommune inden for det forpligtende samarbejde, men hjemtages til Dragør i løbet af 2021.

Det lovbestemte Ældreråd er en væsentlig høringspart for kommunen. En del af det kommunale bloktilskud er tiltænkt kommunernes ældreråd. Samarbejdet med Ældrerådet er i god gænge, og Ældrerådet leverer mange og relevante høringssvar, som SSAU (Social-, sundhed- og arbejdsmarkedsudvalget) ofte lægger til grund for den faktiske udmøntning af sagerne.

I oktober 2019 vedtog kommunalbestyrelsen en ældrepolitik for 2019 – 2022, Det gode og værdige ældrelev for alle. Det fremgår heraf, at der årligt skal laves en handlingsplan, som følger op på de enkelte politikområder. Det skete første gang med en indsatsplan i januar 2020.

Et vigtigt omdrejningspunkt i Dragør Kommunes ældrepolitik er Aktivitetshuset på Wiedergården, som er åbent for borgere på 63+. Kommunens ældrepolitik omfatter 4 konkrete indsatsområder: sundhed og forebyggelse, aktivitet – netværk og frivillige, pleje – omsorg og praktisk bistand, samt bolig og nærmiljø. Og Aktivitetshuset indgår i alle 4 indsatsområder.

I Aktivitetshuset, der drives af frivillige, har brugerne mulighed for fysisk aktivitet og en lang række sociale, kunstneriske og praktiske aktiviteter. I normale år benyttes husets ca. 80 aktiviteter af omkring 1.700 borgere. Det er gratis at deltage i Aktivitetshusets tilbud, men brugerne opfordres til

at melde sig ind i støtteforeningen Aktivitetshusets venner, der støtter arbejdet i og omkring Aktivitetshuset og skaffer midler til brug for aktiviteterne, herunder køb af maskiner til træningscentret.

I konstitueringsaftalen mellem A, O, T og V i april 2020 blev det aftalt, at der skulle laves et forslag til lokalplan for bl.a. ældreboliger på dele af Engvejsarealet. Dette arbejde er igangsat i foråret 2021.

Overordnet politik

Udviklingen i antallet af ældre medborgere bør afspejle sig i Dragør Kommunes indsats for denne aldersgruppe. Vore ældre medborgere skal støttes i så vidt muligt at være selvhjulpne med mulighed for at bo i eget hjem, hvis de ønsker det. Samtidig skal kommunen være klar med hjælp til de ældre, som har brug for særlig omsorg og pleje.

Det er vigtigt, at Dragør Kommune på alle områder samarbejder med alle kommunens borgere, både yngre og ældre, på en ligeværdig og respektfuld måde. Liste T ønsker, at kommunens kommunikation og dialog med vores ældre medborgere styrkes. Borgerne skal mødes med værdighed og i øjenhøjde, så borgerne vedbliver med at være "herrer i eget hus". Borgerne skal kende deres muligheder for at opnå og bevare et rigt og mangfoldigt liv, om nødvendigt med bistand fra kommunen og via frivillige organisationer og netværk.

For at sikre enkel og effektiv lægebehandling på Enggårdens vil Liste T arbejde for, at der bliver en fast læge tilknyttet plejehjemmet som supplement til egen læge.

Liste T ønsker, at medarbejderne inddrages aktivt og tillidsfuldt i udviklingen af ældreplejen, idet medarbejdernes viden og daglige erfaringer indeholder et stort potentiale for udviklingen af områderne.

Liste T ønsker at fremme samarbejde og erfaringsudveksling mellem ældreplejen og plejehjemmet Enggårdens, herunder med styrkelse af det sygeplejefaglige personale på Enggårdens, der har været ramt af mange vakancer. Det bør om muligt ske ved en fysisk placering af hjemmeplejen på Enggårdens.

Borgernes behov

Liste T ønsker, at visiteringen af både hjemmehjælp og døgnpleje i alle forhold sker på en værdig måde, der sikrer tid til menneskelig omsorg i respekt for borgerne. Hjælpen skal tilrettelægges, således at modtageren så vidt muligt altid møder den samme hjælper eller et fast, mindre team af hjælpere, hvis der er brug for flere daglige besøg.

Liste T er enig i, at tilbuddet løbende tilpasses borgernes behov. Og vi ønsker også fokus på at hjælpe borgerne til så vidt muligt at være selvhjulpne, f.eks. med brug af nye teknologier som robotstøvsugere, så længe borgerne opfatter dem som acceptable og nyttige.

Med varierende tilbud kan det imidlertid være svært for borgerne at bevare overblikket over hvor megen hjælp, de er bevilliget. Borgerne bør derfor altid gives en udskrift af den aktuelle hjælp, med en klagevejledning som ved enhver anden myndighedsafgørelse.

Liste T ønsker, at vi kommer tilbage til, at rengøring som minimum ydes hver anden uge hele året, suppleret med to årlige hovedrengøringer.

TVÆRPOLITISK FORENING

Konceptet for kommunens levering af mad skal udvikles løbende, så måltiderne bidrager til at fremme modtagerens livskvalitet. Der skal arbejdes hen imod, at det varme måltid også kan leveres om aftenen.

Liste T lægger vægt på, at borgere, der har brug for hjælpemidler eller afhjælpende foranstaltninger i hjemmet, får hjælpen hurtigt, og senest inden for en uge fra det tidspunkt, hvor behovet er konstateret.

Boliger til ældre

Når det bliver for vanskeligt for en borger at bo i eget hjem, er det vigtigt, at Dragørs omsorgscenter er et trygt sted at bo. Det forudsætter, at der er tilstrækkelige ressourcer til at tilbyde beboerne og dagcenterets brugere en kvalificeret omsorg og pleje på alle tidspunkter.

Med den forventede vækst i antallet af de ældste borgere, er det nødvendigt, at Dragør Kommune sikrer bygning af flere handicapvenlige boliger og seniorboliger gennem sin planlægning af nye boligbebyggelser. Derfor støtter Liste T arbejdet med lokalplansforslaget for dele af Engvejsarealet.

Aktivitetshuset - Wiedergården

Liste T ønsker at bevare Aktivitetshuset på Wiedergården som et gratis tilbud til Dragør Kommunes borgere på +63 år. De levende fællesskaber i Aktivitetshuset er den bedste indsats for deltagernes sundhed og trivsel, der vækker international interesse. Liste T støtter en videreudvikling af Aktivitetshuset og vil arbejde for, at husets rammer hele tiden udvikles og vedligeholdes.

Da borgernes deltagelse er stigende, er der ved at være pladsproblemer. Derfor ønsker Liste T, at Dragør Kommune undersøger konkrete muligheder for at skabe mere plads til borgernes aktiviteter, især i dagtimerne.

Fællesskab for alle, uanset alder

Nogle borgere har særligt behov for støtte til at fastholde tilknytningen til fællesskabet uden for hjemmet, når de bliver ældre, ikke mindst ældre med fysiske eller psykiske handicap. Liste T ønsker, at Dragør Kommune gør en særlig indsats for at udvikle redskaber og netværker til at holde fokus på og støtte disse ekstra vanskeligt stillede medborgere.

Hvis det lovbestemte Ældreråd skal fungere godt, kræver det, at samarbejdet mellem kommunen og Ældrerådet sker på en respektfuld og gensidigt forpligtende måde. Det betyder, at kommunen skal høre Ældrerådet i alle relevante sager og gøre det tidsmæssigt muligt for Ældrerådet at udarbejde sine høringssvar efter at have indhentet bidrag fra relevante parter i baglandet. Dragør Kommune skal sikre, at den del af bloktilskuddet, der er tiltænkt ældreråd i kommunerne, også bevilges til Dragør Ældreråd.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune:

- gennemgår sin kommunikation med kommunens ældre medborgere for at sikre, at den er forståelig, relevant og holdt i en respektfuld tone
- sikrer, at borgere med behov for hjælpemidler eller afhjælpende foranstaltninger i hjemmet får den nødvendige hjælp senest inden for en uge, efter at behovet er konstateret
- pålægger de medarbejdere, der har direkte kontakt med ældre, at bistå med at inddrage borgerne i et aktivt liv i Dragør, gerne i samarbejde med frivillige, med særligt fokus på fysisk og psykisk vanskeligt stillede medborgere med begrænset netværk
- sikrer den nødvendige bistand til, at borgere, der ønsker det, kan blive længst muligt i egen bolig

- sikrer en plejehjemsplads i kommunen og et værdigt liv her for borgere, der har behov for og ønske om at komme på plejehjem
- tilbyder rengøring efter borgerens behov til de borgere, der er visiteret til rengøring, dog som minimum hver anden uge, suppleret med to årlige hovedrengøringer
- tilrettelægger hjemmehjælp og døgnsygepleje, således at modtageren så vidt muligt altid møder den samme hjælper eller et fast, mindre team af hjælpere, hvis der er brug for flere daglige besøg
- søger at indgå aftale om en fast læge til knyttet Enggården
- sørger for, at maden til de ældre, der modtager kommunal mad, er frisklavet og sund, og at den leveres varm, velduftende og lækker, og med tiden således at den varme mad også kan leveres om aftenen
- sikrer en hjemmepleje og en døgnsygepleje, der har tid til menneskelig omsorg
- støtter et fagligt samarbejde mellem hjemmeplejen og plejecentret Enggården, idet medarbejderne inddrages aktivt og tillidsfuldt i udviklingen af ældreplejen
- flytter hjemmeplejen til Enggården
- sikrer tilstrækkelige ressourcer til kvalificeret omsorg og pleje på alle tidspunkter for beboerne på Enggården og brugerne af dagcenteret
- sikrer bygning af flere handicapvenlige boliger og seniorboliger gennem sin planlægning af nye boligbebyggelser
- igangsætter planlægningen af øget plejehjemskapacitet
- er opmærksom på at skabe mere plads til Aktivitetshuset
- sikrer, at det fortsat er gratis at komme i Aktivitetshuset
- giver tilskud til aftenskoleundervisning til borgere med lav indtægt som folke- og førtidspensionister
- støtter op om Ældreådets arbejde, herunder sikrer, at den del af bloktilskuddet, der er tiltænkt ældreåd, også gives til Dragør Ældreåd.

Sundhed og trivsel

Vision

Dragør Kommune sikrer rammer, der fremmer sundhed og trivsel for borgerne "fra vugge til grav", baseret på en tidlig indsats. Sundhed og trivsel handler om fysisk, psykisk og socialt velvære, hvor børn og voksne lever et godt liv i fællesskab med andre.

Situationen i dag

Dragør Kommune har senest udsendt en sundhedspolitik i 2007! Det fremgår heraf, at "Dragør Kommune betragter den enkelte borgers sundhed som et individuelt personligt ansvar. Kommunen ser det som sit ansvar at understøtte vilkår og muligheder, som vedligeholder og videreudvikler borgernes sundhed. Samtidig ønsker kommunen med respekt for individets sociale og mentale tilstand at støtte den enkelte i at drage omsorg for sig selv og andre."

Endvidere fremgår det, at "Politikken gennemføres som en dynamisk proces, hvor politikken evalueres hvert andet år og revideres hvert fjerde år." Det er desværre ikke sket. Politikken indeholder mange gode tanker om sundhed og trivsel. Men den manglende opfølgning betyder, at der ikke er et overblik over udviklingen på området. Er indsatsen gavnlig, betyder den noget?

Dog kan man få et billede af udviklingen, fordi der hvert fjerde år gennemføres en landsdækkende stikprøveundersøgelse af danskernes sundhed. Det er sket i 2010, 2013, 2017 og igen i 2021. Den seneste undersøgelse fra 2017 viser, at borgerne i Dragør generelt ligger pænt på en lang række sundhedsfaktorer som stress, fysisk og psykisk helbred. Andelen af de adspurgte, som synes, at de har et "fremragende, vældig godt eller godt helbred" er steget fra 88,0% i 2010 til 88,5% i 2017, hvor det på landsplan er faldet fra 85,0% til 83,2% i samme periode.

Men vi har problemer med et højt alkoholforbrug og overvægt. Indikatoren "tegn på problematisk alkoholforbrug" ligger på samme niveau som i 2010 med 19,6 % af de adspurgte, hvor landsgennemsnittet er faldet fra 15,2% i 2010 til 13,8% i 2017. Moderat til svær overvægt er steget fra 43,1% af de adspurgte i Dragør til 49,7 % i 2017.

Antallet af daglige rygere i Dragør ligger i alle årene på 12,2%, mens den på landsplan er faldet fra 21% til 17% i periode 2010 til 2017. Så på den ene side ligger vi pænt i forhold til landsgennemsnittet, men på den anden side er der ikke udsigt til at antallet af rygere falder i Dragør.

Forbruget af hash og andre euforiserende stoffer blandt personer på 16 – 34 år er også registreret. Her ligger forbruget i Dragør Kommune på niveau med forbruget generelt i Hovedstadsområdet. I 2017 har 21 pct. af aldersgruppen anført, at de har indtaget hash eller andre euforiserende stoffer inden for det seneste år. Af dem anfører 5,4 pct., at de har et forbrug, der i undersøgelsen anføres som et højt forbrug, dvs. mere end 10 gange. Undersøgelsen viser, at et højt forbrug af rusmidler hænger sammen med et højt stressniveau hos brugerne.

Overordnet politik

I Liste T tror vi, at sunde borgere, der lever i trygge rammer, har mulighed for at trives og være glade borgere. Og vi tror, at glade borgere lever længere og med færre fysiske og psykiske problemer. Derfor handler sundhedspolitikken grundlæggende om at skabe rammer for "det gode liv". Men den handler også om, at der tages hånd om de borgere, børn som voksne, som kæmper med sociale, psykiske eller fysiske udfordringer i deres liv.

Liste T lægger vægt på den forebyggende indsats. Det starter med en god sundhedspleje for vores yngste borgere og deres forældre. Liste T lægger vægt på, at Sundhedsplejen får lov til at spille en meget aktiv rolle i det forebyggende arbejde med børn, unge og deres familier. Sundhedsplejen skal have mulighed for at yde tidlig og individuel støtte, så den enkelte får kompetencer til at træffe valg, der fremmer fysisk, psykisk og social sundhed og trivsel. Sundhedsplejens aktive arbejde med nyfødte børn og deres forældre bevirker, at Dragør Kommune har meget få forebyggende indlæggelser på hospitalerne. Dette arbejde skal vedligeholdes og udvikles i de kommende år.

Liste T ønsker, at Sundhedsplejen opstiller lignende målsætninger for sine andre målgrupper.

Som led i både sundhedspolitikken og som bidrag til mindre klimabelastning fra vores fødevarer ønsker Liste T, at vi aktivt skal fremme mere klimavenlig kost med større forbrug af lokale råvarer og med fokus på at undgå madspild. Vi tror, at det vil støtte udviklingen, hvis kommunen tilbyder efteruddannelse i klimavenlig kost til kommunens madansvarlige personale.

Kommunen bør inspirere til sunde kostvaner og hjælpe børn og voksne, der kæmper med overvægt, til at opnå det ønskede væggtab. En madordning for alle skolebørn, der sikrer et sundt måltid hver dag, vil kunne understøtte denne indsats.

I forhold til børn og unges forbrug af alkohol og rusmidler gælder i høj grad behovet for en tidlig og bredspektret indsats, hvor der fokuseres på de unges stressniveau. Det sker via skolepolitikken og børn- og ungeindsatsen.

Liste T tror ikke på forbud. Vi tror derimod på, at kommunen ved vedholdende og venlig støtte og aktiv involvering af borgerne kan være med til at fremme sunde vaner. Det gælder børn, unge og ældre. I forbindelse med kommunale beslutninger skal der – hvor det er relevant - redegøres for konsekvenserne for borgernes sundhed og trivsel.

Liste T arbejder også for, at vi har gode muligheder for friluftsliv – både gode gå-, løbe- og cykelmuligheder med f.eks. trygge skoleveje og gode muligheder for at dyrke idræt og motion.

Generelt bør Dragør Kommune styrke samarbejdet med frivillige aktører, der kan bidrage til at styrke folkesundheden i vores kommune.

En del af aktiviteterne på sundhedsområdet vedrørende genoptræning er omfattet af det forpligtende samarbejde med Tårnby Kommune. Liste T ønsker, at Dragør Kommune fastholder fokus på kvaliteten af dette samarbejde til gavn for kommunens borgere. Da Dragør Kommune hjemtager en del af genoptræningen, vil vi i langt højere grad kunne påvirke kvaliteten af vores genoptræning i samarbejde med de aktuelle borgere. I den nærmeste fremtid skal Dragør Kommune hjemtage dette og derfor bliver fokus på, at Dragør Kommune i samarbejde med borgerne får defineret en relevant og ambitiøs målsætning for dette arbejde – med fokus på en tidlig indsats.

Liste T ønsker, at Dragør kommune fremlægger en handlingsplan for udmøntning af sundhedspolitikken for kommunens egne ansatte, med opmærksomhed på det psykiske og fysiske arbejdsmiljø, herunder nedbringelse af stress på vore arbejdspladser og sikring af ordentligt indeklima på alle kommunale arbejdspladser.

Endelig skal kommunen sikre, at der er gode pasnings- og plejemuligheder, når det behov opstår, bl.a. ved at fastholde et nødvendigt antal af omsorgspladser til borgere, der hjemsendes fra hospitalerne, men fortsat har behov for pleje i en begrænset periode.

I Dragør Kommune har pensionister og efterlønnere mulighed for fysisk aktivitet og en lang række sociale, kunstneriske, fysiske og praktiske aktiviteter på i Aktivitetshuset på Wiedergården, der drives af frivillige. Se nærmere under afsnittet om ældre.

Da idræt er et vigtigt element i folkesundheden for både børn og voksne, skal sundhed og trivsel i høj grad udvikles via kultur- og fritidspolitikken, hvor ordentlige idrætsfaciliteter i nærmiljøet får høj prioritet. Liste T ønsker, at Dragør Kommune stiller faciliteter til rådighed rundt omkring i hele kommunen. De skal stimulere interessen hos både børn og voksne for at holde sig i form.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune:

- opdaterer sin sundhedspolitik og løbende evaluerer resultaterne
- fremlægger en handlingsplan for udmøntning af sundhedspolitikken for kommunens egne ansatte
- bidrager til at gøre det sjovt at leve sundere for kommunens borgere i alle aldre
- styrker Sundhedsplejens muligheder for at spille en fremtrædende rolle i den forebyggende indsats

- sikrer, at plads til fysiske aktiviteter bliver et integreret element i den fysiske planlægning
- fremlægger konkrete forslag til samarbejdet med lokale foreninger og borgergrupper om gennemførelse af kommunens sundhedspolitik
- stimulerer til sunde kostvaner i skoler og institutioner med størst mulig brug af økologiske og lokale produkter
- fastholder fokus på kvaliteten af den del af sundhedsområdet, der gennemføres inden for rammerne af det forpligtende kommunale samarbejde
- fremlægger konkrete forslag til nye tiltag, hvor kultur- og fritidspolitikken kan spille sammen med og understøtte politikken for sundhed og trivsel
- redegør for konsekvenserne for borgernes sundhed og trivsel i forbindelse med relevante kommunale beslutninger.

By, havn og landskab

Vision

I Dragør Kommune har vi attraktive boligområder til alle indkomstgrupper og alle aldersgrupper. Vi tager vare på de bevaringsværdige bymiljøer Store Magleby landsby og Dragør gamle by med nænsom indpasning af ny arkitektur. Vi fastholder det klare skel mellem byområder, det åbne land og de fredede naturområder, idet vi tager vare på naturområderne og bevarer landområderne som åbne og dyrkede arealer. Vi udvikler havnen med respekt for historien, fiskeriet og sejlerkulturen. Hele kommunen får i de kommende år tilført en klima- og kystsikring, som giver en robusthed samtidig med, at den giver mere natur til gavn for fauna, fugleliv og rekreative formål.

Situationen i dag

Byerne

Dragør Kommune består af Dragør gamle by, St. Magleby landsby, Søvang, store parcelhusområder og alment boligbyggeri. Endelig er der en række fine kolonihaveforeninger, alle med mange år på bagen. Boligområderne er omgivet af åbent land og fredede strandenge. Der er tale om meget forskellige kulturelle og arkitektoniske udtryk: Dragør med sin søfartshistorie, St. Magleby med hollænder- og gartnerikulturen samt de udbredte parcelhuskvarterer og det almene boligbyggeri, som radikalt ændrede beboersammensætningen og hele kommunens udtryk. Mangfoldighed er det begreb, som bedst betegner sammensætningen af beboere og arkitektur i Dragør Kommune.

Havnen

Dragør Havn består i hovedsagen af 3 bassiner: Gamle havn, Færgehavnen og Ny havn. Det er enestående, at Dragør har bevaret sin gamle havn, som den så ud i 1700- og 1800-tallet. Dermed er havnen et stort aktiv i forbindelse med en mulig kommende UNESCO-udnævnelse. Havnen udmærker sig ved at være en historisk havn og samtidig en levende og driftig havn med erhvervsfiskeri og lodseri og en af hovedstadsområdets mest attraktive lystbådehavne. Havnen er løbende vedligeholdt og står i en god vedligeholdelsesmæssig stand. Dragør Bådeværft er rykket ud i nye og større bygninger ved den tidligere færgehavn, hvor det også rummer andre maritime virksomheder. Havnen er et attraktivt værested og rekreativt areal for vandklubber, borgere og gæster.

Landskabet

Dragør Kommune har bevaret sit landskabelige præg ved at by- og landområder er nøje afgrænsede. Det skyldes både Fingerplanen og lufthavnens støjzoner, som forhindrer bebyggelse i mange landområder, og dermed har kommunen en helt særegen og atypisk fremtoning for en forstadskommune.

Dragør Kommune har 14 km kystlinje med forskellige udtryk. I Dragør Nord ligger større villaer umiddelbart ned til vandet, hvor vanddybden er lav. Området bruges til roning og anden vandsport. Dragør Gamle by har havnen ud for, hvor moler og Dragør Forts voldgrav danner afgrænsningen til Øresund. Den fredede Dragør Sydstrand har et bredt engareal ned til strandarealet. Området har et rigt fugleliv. Ved Søvang findes igen et villakvarter placeret ud mod et smalt stykke engareal ned til stranden. Sydvestpynten er et vidtstrakt fredet naturområde. Området fra Dragør og hele vejen til Kongelunden er en del af Naturpark Amager.

Kystbeskyttelse

Et team bestående af Arkitema og COWI har i marts 2021 vundet en parallelkonkurrence om at skulle designe en kyst- og klimasikring af hele kommunen. Opgaven er at skabe en stormflods-sikring ud fra en 100-års hændelse med afsæt i 2050. I slutningen af 2021 skal resultatet af deres arbejde forelægges kommunalbestyrelsen. Anlægsarbejdet forventes at vare frem til 2030.

Intentionen med kyst- og klimabeskyttelsesprojektet er overordnet at give noget tilbage til naturen som erstatning for, hvad man tager. Nye forlande etableres ud for Dragør Nordstrand og Søvang, hvorved de eksisterende diger ikke skal forhøjes nævneværdigt. Beboerne i de berørte områder vil på den måde få fodgængere og cyklister mere på afstand af deres huse og haver, hvorved indbliksgener formindskes. Den nye kystbeskyttelse skal være robust til at kunne udvides i takt med kommende klimaændringer.

Overordnet politik

Byerne

Det er et særkende for Dragør Kommune, at vi har forskelligartede og attraktive boliger for alle indkomstgrupper med nærhed til grønne arealer, fritidsområder, skoler, institutioner og gode forretninger. Vi skal både satse på ejer- og lejeboliger, og der skal være boliger for både unge og ældre.

For Liste T er nærhedsprincippet et bærende princip for kommunens udvikling, hvor borgerne har kort vej til skoler, institutioner, forretninger m.v. Det kan ikke altid opfyldes på grund af kommunens langstrakte form. Men det kan tilstræbes.

Planlægning i Dragør Kommune kræver omtanke og skræddersyede løsninger. Liste T ønsker, at kvalitet bliver nøgleordet i hele kommunens planlægning, kommune- og lokalplanlægning samt landzoneadministration. Mange af kommunens lokalplaner og byplansvedtægter – hvoraf nogle stammer fra 1960'erne - bør opdateres.

Liste T vil have en stærk arkitektur- og landskabspolitik og sikre, at denne følges op i praksis. Dragør Kommunes kulturmiljø er unikt, og Liste T vil styrke bevaringsindsatsen gennem fastholdelse af principperne i de bevarende lokalplaner for Store Magleby landsby og Dragør gamle by. Administrationen af de bevarende lokalplaner skal sikre, at der kan ske en udvikling, der lever op til tidens boligkrav indenfor de bevaringsmæssige rammer. Det skal samtidig sikres, at der ikke sker en "tivolisering" af vores bevaringsværdige byområder, men et mix af caféer og butikker, som hver især understøtter hinandens forretningsområder.

Liste T vil fortsat arbejde for, at Dragør gamle by og havn opnår UNESCO status som verdensarv. Liste T vurderer, at fremtidens helt særlige udfordringer for den gamle by og havn - såsom bevaring, kyst og klimasikring, affaldshåndtering, opvarmning m.m. – bedst kan understøttes og finansieres med en status som verdensarv. Liste T mener, at det er muligt at udvikle brugbare løsninger for håndtering af turismen og de parkeringsudfordringer mv., som er påpeget i borgerhøringen om UNESCO-udpegningen. Derfor mener Liste T, at det er muligt at opnå den brede opbakning, som er en forudsætning for en UNESCO-udpegning. Liste T vil tillige arbejde for, at kommunens vifte af kulturseværdigheder styrkes som attraktioner og som del af vores historie og identitet. Det gælder ud over Dragør gamle by Store Magleby landsby og de tidligere militære anlæg, som Dragør Fort og Kongelundsfortet samt Sydamagers kulturlandskab generelt.

Flere andels- og almene boliger

I takt med befolknings- og samfundsudviklingen bliver der behov for flere ældreegnede boliger og bofællesskaber for ældre. Vi mangler også mindre boliger til unge og enlige, som er økonomisk overkommelige – både at bo i og at flytte til og fra. Liste T ønsker, at sådanne boligtyper skal indgå i kommunens planlægning for nye boligbebyggelser.

Dragør er en næsten udbygget kommune. Vi ønsker at fastholde kommunens DNA, som er tæt/lav bebyggelse ud til større attraktive og uberørte naturområder. Vi skal satse på kvalitet. Og vi skal så vidt muligt sikre, at vores borgeres ændrede boligbehov imødekommes. En styret udvikling med flere borgere skal ske gennem byfortætning i udvalgte områder, hvor grundejerne tages med på råd. Herved vil vi også imødekomme mange borgeres ønsker om mindre boliger med mindre vedligeholdelseskrævende udearealer. Gennem de senere år har tendensen været, at boligmassen i Dragør bliver større og større. Ved at tillade byggegrunde ned til 550 m² i udvalgte områder ønsker vi at give mulighed for at bygge flere mindre huse, fortrinsvis i 1 etage. Højder, tagformer, afstand til skel og terrænregulering skal svare til det, der er karakteristisk for det enkelte område. Dette skal fastlægges i lokalplaner. Fortætning kan tillige ske ved opførelse af dobbelthuse, forudsat grundstørrelsen overholder det nævnte minimum på 550 m².

Ved den del af Rødtjørnen, hvor Eventyrhuset ligger i dag, ønsker Liste T bygning af en ny almen bebyggelse i op til 2 etager, dog max. 1 etage ud mod den fredede Tjørneeng, evt. med en børneinstitution i dele af stuetagen og lejligheder til beboere med begrænset boligbehov (unge, enlige og ældre).

Liste T ser også gerne en ny bebyggelse med almene boliger på hele eller dele af erhvervsarealet på Sdr. Tangvej. Bebyggelsen kunne også indeholde et aktivitetshus, som i høj grad mangler i denne del af kommunen. Det vil dog forudsætte, at de berørte virksomheder ser en interesse i at flytte til andre adresser, f.eks. på havnen eller på erhvervsområdet på A. P. Møllers Alle. Vi ønsker, at kommunen skal arbejde aktivt for at virkeliggøre dette.

Liste T ønsker endvidere en bebyggelse på max. 3.000 m² på Engvejsarealet til et seniorbofællesskab. Placeringen af bofællesskabet skal ske på den østlige del af arealet mellem tennisklubben og SFOen. Resten af arealet friholdes til rekreative og sportslige formål. Samtidig ønsker Liste T, at det gamle boldklubhus på sigt inddrages i det grønne område.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune i fuldt omfang udnytter sin anvisningsret i det almene byggeri til at sikre boliger f.eks. til borgere, der arbejder i kommunen og til Dragør-borgere, der er i akut bolignød.

Liste T ønsker at udbygge mere af erhvervsområdet ved A.P. Møllers Allé i støjzonen til miljøvenlige virksomheder og kontorbofællesskaber.

Øvrige emner

Liste T ønsker, at Rosenlund bevares som sommerhusområde kun med mulighed for dispensation til helårsbrug for personer med langvarig tilknytning til området.

Havnen

Liste T ønsker en løbende udvikling af havnen, så den altid lever op til sejlernes behov samtidig med, at den er et levende rekreativt miljø for alle.

Udvikling inden for rammerne af Lokalplan 70

Liste T ønsker gode vilkår for fiskeriet, der både omfatter et aktivt erhvervsfiskeri og et levende fritidsfiskeri. Det er vigtigt for Liste T, at vi bevarer et fiskermiljø med dets skurby i Dragør.

Liste T ønsker, at havnen fastholdes som alle Dragør borgeres fælles ejendom med rum for nuværende og fremtidige maritime formål. Det gælder virksomheder på landarealerne, hvor vi er glade over udflytningen af Dragør Værft og Cafe Espersen til det østlige byggefelt. Liste T støtter, at udviklingen af havnens øvrige landarealer fortsat sker inden for rammerne af Lokalplan 70, med vægt på at fastholde havnerelaterede funktioner og et arkitektonisk udtryk, der harmonerer med havnens bevaringsværdighed.

Dragør Kulturværft

Særlig interesse retter sig mod det areal, der frigives ved værftets udflytning. Liste T ønsker, at Dragør Kommune sammen med potentielt private aktører skal gå aktivt ind i etableringen af et nyt arkitektonisk interessant kulturhus (Dragør Kulturværft) på grunden med plads til en mangfoldighed af aktiviteter. Borgerne og andre interessenter bør være med i udviklingen af indholdet i Dragør Kulturværft. Selve byggeriet vælges på baggrund af en arkitektkonkurrence. Vi ser, at et kulturhus med mødefaciliteter også vil være en fordel for lokale erhvervsdrivende, der både vil kunne tilbyde catering til arrangementer i huset og selv vil nyde godt af stedets faciliteter.

Molerne og havnens landanlæg

Liste T ønsker, at molerne forbedres og omlægges som beskrevet i Tænk tankens forslag til en samlet indsejling til den gamle havn, færgehavnen og den nye havn. Dette vil tilgodese fremtidens behov for lystsejlad for alle typer af både. Denne udvikling er i gang i 2021 og årene frem. I et længere perspektiv ønsker Liste T, at alle 3 havnebassiner lægges sammen med én fælles udsejling.

Liste T vil arbejde for, at kystpromenaden vil få faciliteter, så den aktivt kan bruges af lystfiskere og badende. På den måde kan byens borgere og gæster få et meget større område at fordele sig på.

Liste T ser gerne, at udviklingen af havnen giver rum for nye aktiviteter som etablering af turbådssejlad og havneplads til gamle bevaringsværdige træskibe, foruden der skal være plads til udvikling af Dragør Vandklubbens og andres maritime aktiviteter.

Liste T støtter tekniske forbedringer for sejlerne på land. Vi har med stor succes fået indført standardstativer og fælles båd håndtering udført af havnens personale. I forlængelse heraf ønsker vi opstilling af en fast kran til bådoptag og etablering af en spuleplads med miljøhåndtering af spulevandet.

Udviklingen af havnen kræver penge. Og det kræver, at der tænkes i helheder, så vi undgår at spille penge på løsrevne enkeltprojekter. Udskillelse af havnens økonomi i et selvstændigt regnskab, der synliggør havnens indtægter og udgifter, vil være et redskab for kommunalbestyrelsen til at sikre virkeliggørelse af dens ønsker for havnens udvikling. Der er

TVÆRPOLITISK FORENING

---

mangel på bådepladser i Københavnsområdet. Derfor bør udviklingen af molerne gennemføres på en måde, så der løbende skabes øgede indtægter gennem etablering af nye bådpladser.

Det er Liste T's forventning, at det både i forbindelse med kulturhuset og omlæggningerne af molerne vil være muligt at opnå fondsmidler til delvis finansiering.

Dialogforum på havnen

Udviklingen af havnen og indretningen af fælles faciliteter på havnen kræver et samarbejde mellem alle berørte parter. Derfor støtter Liste T dialogforummet på havnen, hvor havnens interessenter jævnligt mødes.

Landskabet

Liste T vil bevare det klare skel mellem by og land, som er så karakteristisk for vores kommune. Det betyder, at vi ønsker at fastholde landområderne som åbne landbrugsarealer. Det gælder også det åbne landskab langs Kirkevej mellem Store Magleby og Dragør.

Liste T vil værne om kommunens værdifulde natur, ikke mindst kystlandskabet. Dragør skal være rig på natur, både målt i arealernes udstrækning og i artsrigdom. Liste T er sig sit ansvar bevidst i forhold til at bevare en mangfoldig natur og høj biodiversitet. Det sker bl.a. gennem deltagelse i konkurrencerne "Danmarks vildeste kommune" og "Bivenlig kommune".

Strandengene er Dragør Kommunes særkende. Liste T går ind for at forbedre adgangen til områderne også for dårligt gående ved anlæg af gangbroer på vanskeligt passable steder.

Grushullerne er et attraktivt fredet område, som er et grønt åndehul primært for byens børn. Liste T støtter op om Grushullernes Venners initiativ om bæredygtig naturpleje. Her arbejdes der på at genskabe en lysåben og næringsfattig jord, som kan give grobund for planter og dyreliv.

Der skal være en balance mellem bevaring både af åbne områder og af vores store gamle træer. De store træer er vigtige for en økologisk mangfoldighed og for oplevelsen af landskabet. Træerne er tillige gode til at holde det stigende grundvand i ave, de kan mindske indbliksgener og give kommunens boligområder karakter. Det gælder både store træer på kommunale jorde og i private haver.

Naturen skal bruges

Særligt i forbindelse med Naturpark Amager er der en enestående mulighed for at kombinere beskyttelse af natur med befolkningens fritidsliv og brug af naturen. Det skal ske med respekt for naturværdierne, men samtidig med mulighed for at forbedre både adgangsforhold og opholdsmuligheder. Liste T vil prioritere dette arbejde højt i samarbejde med Naturstyrelsen; By- og Havn samt Københavns og Tårnby kommuner.

Dragør har en værdifuld grøn kile fra Dragør kirke og det fredede areal ved skolen, forbi Blushøj og Elisborg, anlægget ved Enggårdens omsorgscenter (Wiederparken) ud til Dragør skoles idrætsareal på de gamle boldbaner og tennisbanerne ved Engvej. Liste T ønsker, at denne grønne kile bevares og udvikles som et åbent grønt og levende rekreativt område til gavn for alle kommunens borgere, dog med en begrænset boligbebyggelse på max 4.500 m² i den sydligste del af Engvejs-området, delvis kompenseret med fremtidig inddragelse af arealet omkring det gamle boldklubhus i det grønne område.

Liste T vil tage konsekvent hensyn til natur- og kulturværdier ved at arbejde for, at der forud for alle kommunale beslutninger, hvor det er relevant, redegøres for konsekvenserne i forhold til Dragørs natur- og kulturværdier.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune

for byerne:

- gennem sin kommune- og lokalplanlægning fastholder og udvikler den mangfoldighed og integration af boliger, erhverv, institutioner og forretningsliv, der kendetegner vores boligområder
- udarbejder en boligpolitik
- øger udbuddet af andels- og almene boliger, især mindre boliger til unge, enlige og ældre
- i fuldt omfang udnytter sin anvisningsret i det almene boligbyggeri til gavn for f.eks. kommunens medarbejdere og borgere i akut bolignød
- fastholder "nærhedsprincippet" i forholdet mellem boliger og grønne arealer, fritidsområder, skoler, institutioner og butikker
- sikrer, at der kan ske en udvikling indenfor de bevaringsmæssige rammer gennem administrationen af lokalplanerne for Store Magleby landsby og Dragør gamle by
- erkender, at det er nødvendigt med en ekstra indsats for at bevare Dragør gamle by og havn, og at en status som verdensarv vil tilskynde hertil. Endelig beslutning tages på baggrund af nye strategier for turisme og udvikling af infrastrukturen.

for havnen:

- sikrer, at udviklingen på Dragør Havn sker under hensyn til havnens store kulturhistoriske og rekreative bevaringsværdi
- baserer havneudviklingen på Lokalplan 70 og grundideerne i Tænk tankens forslag til ændring af havneindløbene
- etablerer et kulturhus (Dragør Kulturværft) med funktioner som er defineret af borgerne
- fortsætter udviklingen af en aktiv lystbådehavn for alle typer både
- etablerer en træskibshavn yderst ved den gamle havn
- støtter opstilling af kran til båd håndtering med spuleplads, så havnens standardstativer kan udnyttes optimalt
- sikrer et åbent område i den vestlige ende af ejendommen ud til stejlerækkerne i forbindelse med fastlæggelsen af byggeprogrammet for arkitektkonkurrencen for kulturværftet.

for landskabet:

- fastholder grænsen mellem by og land
- bevarer landbrugsområderne til landbrug og gartneri
- friholder de eksisterende grønne områder fra bebyggelse, dog bortset fra et område på max. 3.000 m² i det grønne område på Engvej, hvor et seniorbofællesskab ønskes etableret på arealet mellem tennisklubben og SFOen
- sikrer, at kommunens landskabs-, natur- og kulturværdier bevares og styrkes gennem kommune- og lokalplanlægning samt administrationen heraf
- skriver beskyttelse af bevaringsværdige træer ind i lokalplanernes formålsbestemmelser og stiller konkrete krav i byggetilladelser om, hvordan eksisterende træer skal beskyttes
- redegør for konsekvenserne for natur- og kulturværdierne i forbindelse med alle kommunale beslutninger, hvor det er relevant
- samarbejder med Naturstyrelsen, By og Havn samt København og Tårnby om den videre planlægning af Naturpark Amager
- støtter op om konkurrencerne Danmarks vildeste kommune, Bivenlig kommune og om Grushullernes venner.

Arkitekturpolitik

Vision

Dragør Kommune har en aktiv arkitekturpolitik, som både sikrer vores bevaringsværdige bymiljøer og giver rum for udvikling af bygningsmassen gennem ny arkitektur og ved om- og tilbygninger af eksisterende huse. Byudviklingen sker med respekt for nabohensyn, bymæssige og landskabelige helheder og kulturhistorien, samt for hensynet til klima- og miljømæssig bæredygtighed og styrkelse af grønne træk i byrummet og det åbne land.

Situationen i dag

Dragør Kommune er karakteriseret ved mange forskelligartede bymiljøer og kvarterer – også i arkitektonisk henseende. Miljøerne i Store Magleby landsby og Dragør gamle by bevares og udvikles generelt i respekt for de vedtagne bevarende lokalplaner. Men også mange af kommunens andre byområder har fine arkitektoniske kvaliteter, enten i form af enkelthuse eller i områdernes helhedspræg. Det gælder f. ex. vængekvartererne, Søvang, villabebyggelserne på nord og de almene boligområder.

Til mange bygninger knytter sig en kulturhistorisk værdi, som er med til at skabe identitet. Flere bygninger, f.eks. det gamle rådhus på Stationsvej har egentlig bevaringsmæssig værdi. Med til at give karakter er også hegnene og de fælles grønne friarealer inde i bykvartererne samt træer og grønne rabatter mm. i byrummet. Hertil kommer de lidt større grønne områder inde i eller tæt ved byen, eksempelvis Lunden, Grushullerne, bakkerne ved Køjevænget, Hvidtjørnsarealet og det sammenhængende grønne strøg fra Dragør Kirkegård og Dragør Skole til boldbanen.

Generelt er kommunens bygninger i god stand, og interessen for at vedligeholde og bevare er høj. Men der er visse udfordringer.

Som andre attraktive kulturbyer er Dragør gamle by og havn udsat for en vis spekulation med opkøb, hurtige ombygninger med henblik på videresalg, ofte uden hensyn til byens historie og arkitektur eller hensyn til naboer. Dette har betydet, at byens plangrundlag har været udfordret, og at kommunens byggeadministration har haft svært ved at føre det tilstrækkelige byggesyn. Alligevel er byen generelt i god tilstand, hvor arkitektur og byggetraditioner er bevaret. Fænomenet korttidsudlejninger, f.eks. som Airbnb, der er kendt som trussel i mange kulturbyer, hvor boliger omdannes til feriehus, hindres af bestemmelser i Dragør gamle bys lokalplan.

Også Store Maglebys arkitektur og byggetraditioner er under pres af ønsker om ombygninger og hårdhændede moderniseringer, der ikke er helt i overensstemmelse med byens arkitektur og byggeskik.

Dragørs mange boligområder i øvrigt er på samme måde genstand for en række ombygninger. Der er i mange tilfælde tale om tiltrængte harmoniske moderniseringer, men i andre tilfælde er et områdes helhed mere eller mindre truet eller gået i opløsning. Det er især i villaområderne et udbredt fænomen, at eksisterende huse rives ned og erstattes af helt nyt byggeri. Noget af dette

byggeri harmonerer ikke med områdets arkitektoniske udtryk og byggetraditioner. Og i nogle tilfælde opstår der nabokonflikter.

Der er en særlig udfordring omkring opgradering af de almene boliger, der har høj arkitektonisk kvalitet, men ikke lever op til moderne standarder for tilgængelighed og energiforbrug.

Overordnet politik

Arkitekturpolitikken skal bidrage både til at bevare og skabe arkitektonisk og landskabelig kvalitet i Dragør Kommune.

Beskrivelse af bygninger, bykvarterer og landskaber

Der gives ikke faste facitlister for forvaltningens administration af byggelovgivningen i forbindelse med konkrete byggeprojekter. Men vi kan give forvaltningen et kvalificeret grundlag for dens byggesagsbehandling, ved at Dragør Kommune udarbejder en beskrivelse af kvaliteten og den særlige karakter af de enkelte bykvarterer, herunder bevaringsværdige bygninger, og landskaber i kommunen. Altså en systematisk beskrivelse af helheder, grønne træk, nabohensyn og karakteristiske detaljer som f.eks. tagformer og materialer, der kan bruges til vurdering af konkrete byggeprojekters indpasning i helheden.

Liste T ønsker, at der igangsættes systematisk beskrivelse af helheder, grønne træk, nabohensyn og karakteristiske detaljer som f.eks. tagformer og materialer, der skal kunne udgøre et kvalificeret grundlag for lokalplanlægningen i kommunen og indgå i vurderingen af konkrete byggeprojekters indpasning i helheden.

Beskrivelsen skal være en udbygning af beskrivelsen af de forskellige bykvarterers identitet i Dragør Kommunes arkitekturpolitik. Det er vigtigt, at registreringen sker ud fra en på forhånd gennemarbejdet og vedtaget standard, der sikrer, at det omgivende kvarters særlige karakteristika og helhedspræg er fyldestgørende beskrevet. Beskrivelsen optages som en del af kommuneplanens redegørelsesmateriale. Hvis der i forbindelse med en konkret sag ikke foreligger en beskrivelse af området, må denne udarbejdes i forbindelse med byggesagsbehandlingen.

Registreringen i Dragør gamle by, Historiske Huse, fra 1978 bør ajourføres.

Lokalplaner

Parallelt med beskrivelsen af de enkelte bykvarterers og landskabers kvaliteter ønsker Liste T, at der igangsættes et servicetjek af eksisterende lokalplaner og byplanvedtægter med henblik på at gøre dem mere tidssvarende. Flere af de eksisterende lokalplaner er af ældre dato og har ikke kunnet tage højde for senere ændringer. I denne forbindelse indarbejdes krav, der kan understøtte kommunens energi- og klimapolitik. Det kan være arkitektoniske krav, herunder krav om nabohensyn, der begrænser indbliksgener og reducerer udsigt, ved ny- og ombygning i eksisterende byområder. Liste T ønsker også krav om grønne naboskel og forbedringer af grønne træk i byrummet, der kan have stor betydning for biodiversiteten. Det kan f. ex. betyde krav om, at evt. plankeværk og lignende opføres inden for et levende hegn. Der bør tillige være krav til tagbelægninger, således at de ikke fremstår skinnende med skæmmende reflekser til gene for naboerne.

Liste T ønsker generelt, at lokalplaner i højere grad udarbejdes med henblik på at sikre en udvikling af kommunens byområder på en måde, der på én gang fremmer mangfoldighed og bevarer de enkelte områders særlige værdier. Ethvert byggeri bør tage udgangspunkt i det sted og den sammenhæng, det skal indgå i, hvilket netop beskrivelsen af de enkelte områder vil give viden om.

TVÆRPOLITISK FORENING

Ved kystnært byggeri i byområderne ønsker Liste T, at byggeri orienteres vinkelret på kysten af hensyn til at sikre bedst mulige udsigtsforhold for naboer og andre borgere - ikke kun for den enkelte bygherre.

Liste T ønsker, at der altid udarbejdes lokalplaner ved byggerier, som markant påvirker omgivelserne, samt ved byfortætningsprojekter, hvor lokalplanen ikke allerede håndterer problematikken.

En detaljeret lokalplan kan i visse tilfælde, f.eks. ved nye større byggerier, være vanskelig at udarbejde på forhånd, og den vil kunne hindre ny arkitektur. Liste T ønsker at fremme ny arkitektur gennem arkitektkonkurrencer. Her vil det være nyttigt, at der først gennemføres en forhøring eller et borgermøde, hvor borgerne inddrages, på grundlag af en beskrivelse af de arkitektoniske, byplan- og landskabsmæssige forudsætninger, som kommunalbestyrelsen har fastlagt.

Ved mindre projekter, herunder projekter for byfortætning, vil det også være fornuftigt og nødvendigt med et skitseforslag fra bygherren forud for udarbejdelsen af udkastet til lokalplan i områder, hvor der ikke allerede foreligger en dækkende lokalplan.

Miljøkrav

Ved nye lokalplaner indarbejdes som førnævnt miljøkrav i planerne. Herudover bør forvaltningen styrke den grønne omstilling gennem aktiv vejledning af borgerne. Det gælder f.eks. vedrørende belægninger i haver og gårdrum, som tillader, at regnvand kan sive ned, og vedrørende anlæg af faskiner eller småsøer i haverne til opsamling af regnvand.

I forhold til bygningernes arkitektoniske udtryk, er det vigtigt, at evt. brug af solceller og varmepumper integreres i bygningerne på en nænsom måde. Solceller på taget af produktionsbygninger frem for solceller i boligområder ønskes prioriteret.

Liste T støtter, at der udarbejdes særlige regler for indsamling af affald, der sikrer, at vores byområder ikke skæmmes af mængder af affaldsbeholdere.

Byfortætning

Liste T ønsker en øget mulighed for byfortætning, der kan imødekomme behovet for mindre boliger og haver, nye samlivsformer mellem f.eks. generationer og kollektive boligformer. Det vil i nogle tilfælde kunne realiseres gennem opdeling af eksisterende grunde. Det skal dog være et krav, at der laves lokalplaner herfor, hvis de ikke allerede findes, og hvis byggeriet udgør en væsentlig ændring i forhold til det omgivende miljø.

Ikke 2-planshuse i villakvarterer

For at bevare det generelle indtryk af kommunens villakvarterer med 1-plans eller 1½-planshuse og for at sikre nabohensyn ønsker Liste T, at muligheden for opførelse af 2-plansvillaer i eksisterende villakvarterer fjernes ved en kommende revision af kommuneplanen. Det vil generelt hindre opførelse af nye høje funkishuse i eksisterende villaområder.

Terrænregulering

Liste T ønsker klare regler for terrænreguleringer. De skal som hovedregel undgås, idet byggeri skal tilpasses det naturlige terræn. Baggrunden er dels et ønske om at undgå indbliksgener og risiko for, at jord skrider ned, og at regnvand ledes til de omkringliggende grunde, dels et ønske om at fastholde landskabets karakteristiske flade karakter.

Respekt for lokalplaner

Lokalplaner er et redskab, som fastlægger retningslinjer og dermed skaber et fælles grundlag for kommunens og kvarterets beboere og kommende bygherrer. Derfor skal de respekteres. Liste T

ønsker, at dispensation fra lokalplaner, der kan være velbegrunderet i enkelte tilfælde, aldrig kan ske i strid med lokalplanens formål og principper. Det indebærer, at der altid i sådanne tilfælde skal udarbejdes en helt ny lokalplan.

Nabohensyn

Nabohensyn skal være et nøglebegreb i byggesagsbehandlingen, både ved vurdering af nyt byggeri og ved ændring/ombygning af eksisterende byggeri. Det er vigtigt, at nye byggeprojekter ikke forringer boligkvaliteten for naboerne, og at helhedspræget respekteres, samtidig med at der gives mulighed for ny arkitektur, der beriger helheden, uden at påføre naboer væsentlige gener med hensyn til indblik eller forringet udsigt. Det kræver nybyggeri, der arkitektonisk passer ind i kvarteret.

Liste T ønsker, at nabohøring i højere grad end nu bruges i konkrete byggesager. Her bør nabohøring ske som en bred høring, hvor også den relevante grundejerforening indgår.

Særligt vedrørende Store Magleby landsby og Dragør gamle by

Ved Store Magleby landsby er det kulturhistorisk og landskabeligt særlig vigtigt, at nyt byggeri ikke klistres uden på den bevaringsværdige bebyggelse som et lag, der fjerner oplevelsen af den gamle landsby i sammenhæng med sin oprindelige åbne dyrkningsflade.

Udviklingen i Dragør gamle by sker på baggrund af de bevarende lokalplaner. Det må gennem byggetilladelser og håndhævelse af reglerne sikres, at både byplanprincipper, arkitektur og byggeskik fastholdes. Det er en særlig opgave i bevaringsarbejdet at tilpasse nye ønsker og krav inden for de historiske rammer. Liste T ønsker at fastholde en balance, således at Dragør gamle by og havn er både en levende og en bevaringsværdig by.

Det åbne land

Dragør Kommune er karakteriseret ved afgrænsede byområder med åbent land imellem. Det er vigtigt for indtrykket af kommunen, at den eksisterende balance mellem det bebyggede og det åbne land ikke ændres væsentligt. Den klare grænse mellem byområderne og det åbne land skal fastholdes.

Gårdbebyggelserne i det åbne land er historisk knyttet til de gamle gennemgående veje, Fælledvej og Kalvebodvej. Det giver en struktur i oplevelsen af det åbne land, som bør bevares. Derfor ønsker Liste T at undgå opførelse af nye bygninger inde på markerne, trukket væk fra disse veje. Ved ny bebyggelse, ændret arealanvendelse, anlæg af veje stier og beplantning mv. ønsker Liste T, at der altid foretages en konkret faglig bygningsmæssig og landskabelig vurdering, som sikrer tilpasning til stedet og landskabet.

Kommunen kan ved landbrugsejendomme i forbindelse med landzonetilladelse stille krav til beliggenhed og udformning af byggeriet, og dermed tilgodese ovennævnte hensyn samt de landskabelige, biologiske og kulturhistoriske retningslinjer, der er fastlagt i kommuneplanen. De seneste ændringer af planloven hjemler imidlertid mulighed for yderligere byggeri i det åbne land uden kommunens tilladelse. Her har kommunen et særligt ansvar for at yde råd og vejledning til bygherrerne og informere om værdierne i det åbne land i forbindelse med byggesagsbehandlingen.

Styrket forvaltning

En høj arkitekturkvalitet skal først og fremmest opnås gennem kompetent faglig vejledning og dialog med de enkelte bygherrer. Det kræver øget tid og ressourcer til forvaltningen.

Liste T ønsker at styrke forvaltningens faglighed ved udnævnelse af en *stadsarkitekt*, der kan fokusere på kvaliteten i arkitekturen og på by- og landskabsmæssige helhedshensyn. Der kan også være behov for tilkøb af planjuridisk ekspertise til støtte for sagsbehandlerne i komplicerede

byplan- og byggesager. Endelig er der behov for ressourcer til at føre et øget tilsyn med byggerier, samt vejledning og håndhævelse af gældende kommune- og lokalplaner.

Dialog og vejledning

I fremtiden vil der være en stigende forventning og et krav blandt borgerne om i øget omfang at blive inddraget i planlægning af deres kvarter eller byområde. Liste T støtter en sådan udvikling, hvor politikere og forvaltning i højere grad end nu går i dialog med berørte borgere, inden beslutningerne reelt tages. Det kan ske ved høringer og møder med relevante grupper af borgere i det pågældende område. Vejledning og dialog kan reducere senere byggesagsbehandling, indsigelser og klager.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune:

- udarbejder en beskrivelse af kvaliteten og den særlige karakter af de enkelte bykvarterer og landskaber i kommunen
- ajourfører Registranten i Dragør gamle by, Historiske Huse
- foretager et servicetjek af eksisterende lokalplaner og byplanvedtægter, hvor det vurderes, om der er behov for nye retningslinjer vedrørende arkitektoniske og miljømæssige, herunder klimarelaterede forhold
- bruger lokalplaner til at sikre en udvikling af kommunens byområder på en måde, der på én gang fremmer mangfoldighed og bevarer områdernes særlige værdier
- fremmer ny arkitektur gennem arkitektkonkurrencer ved alle større byggerier
- fremmer byfortætning (på baggrund af lokalplaner)
- fjerner muligheden for opførelse af 2-planshuse i eksisterende byområder ved en revision af kommuneplanen
- fremmer grønne træk i byrummet
- fastholder det klare skel mellem bymæssig bebyggelse og åbent land og bevarer og styrker oplevelsen det karakteristiske flade landskab i udviklingen af kommunen
- udarbejder regler for terrænregulering
- i sin administration efterlever formålet med alle vedtagne lokalplaner og kun meddeler dispensationer, hvor dette kan ske, uden at lokalplanens formål antastes
- øger ressourcerne til en konsekvent plan- og byggeforvaltning
- foretager en bred høring ved konkrete byggesager, herunder også af relevante grundejerforeninger
- i sin administration af byggetilladelser prioriterer nabohensyn
- styrker forvaltningen gennem udnævnelse af en stadsarkitekt med bredt ansvar og i øvrigt ved at tilføre forvaltningen yderligere ressourcer (i byggesagsbehandlingen, herunder juridiske ressourcer)
- øger dialogen med og vejledningen af borgerne både på det byggetekniske område med henblik på fremme klimamæssige og grønne løsninger og i bevaringen af kommunens særlige arkitektoniske og landskabelige værdier.

Klima, energi og miljø

Vision

Dragør Kommune følger den internationale miljødagsorden op: Tænk globalt, handl lokalt. Dragør Kommune er blandt landets bedste kommuner på klima-, energi- og miljøområdet, så vi kan overdrage et bæredygtigt samfund til vore efterkommere. Det gælder for kommunens egne bygninger og arealer, og det gælder de rammer, kommunen giver virksomhederne og borgerne, for at de også kan bidrage aktivt til en bæredygtig fremtid.

Situationen i dag

Klimatilpasning

Dragør Kommune står med sine lavtliggende kystområder over for store udfordringer som følge af klimaændringerne. Derfor har Dragør Kommune igangsat et kystsikringsprojekt, der både omfatter sikring mod stigende havniveau, stormflod, stigende grundvandsspejl og voldsom regn. Efter inddragelse af borgerne blev målet for sikringen fastsat til et beregnet havniveau i 2050 og en 100-årshændelse for stormflod og ekstrem regn. I marts 2021 blev COWI/Arkitema valgt til rådgiver for det videre projekt. Byggeriet forventes gennemført inden 2030. Der suppleres med beredskabsløsninger.

CO₂ reduktion - energiforsyning

Klimaforandringerne forårsages af et forhøjet indhold af CO₂ i atmosfæren. Dragør Kommune er langt med energieffektive løsninger i kommunens egne bygninger med LED-lys og optimering af tekniske anlæg, men halter bagud med øvrige effektiviseringer, f.eks. forbedring af klimaskærmen. Samlet set er udledningen af CO₂ i de kommunale bygninger faldet fra 3.814 t i 2010 til 2.744 t i 2020, et fald på 1.070 t. Det fremgår af Klimahandlingsplanen 2010-2020 og det grønne regnskab for 2019, at de største fald i varmeforbruget er sket ved salg af Skolen ved Vierdiget og nogle daginstitutioner, mens varmeforbruget i de øvrige kommunale bygninger kun er reduceret i begrænset omfang.

Kommunens indsats fokuserer på de kommunale bygninger. Der er ingen samlet opgørelse over omfanget af energieffektiviseringer i den private og almene boligmasse.

På varmeområdet er Dragør Kommune udfordret, fordi vi ikke har fjernvarme. Varmeforsyningen er generelt baseret på naturgas, både i offentlige bygninger, private boliger og varmecentraler. Særligt i Dragør gamle by og Store Magleby landsby dækker brændeovne en del af varmeforbruget, suppleret med elvarme. Det betyder samlet set, at CO₂-aftrykket i Dragør Kommune er relativt højt.

Affald

På affaldsområdet er Dragør Kommune medejer af Amager Ressourcecenter, ARC. Vi er således afhængige af ARC's planer for affaldssortering. Hertil kommer, at vi har særlige udfordringer med sortering af husholdningernes affald især i Dragør gamle by, hvor der ikke umiddelbart er plads til mange beholdere pr. husstand.

Der er fortsat stor usikkerhed omkring ARC's samlede driftsøkonomi, som hidtil har været meget afhængig af import af affald fra andre lande – herunder Storbritannien.

Vand og spildevand

Dragør Kommune har solgt sine vand- og spildevandsanlæg til et aktieselskab, der indgår i det fælleskommunale selskab HOFOR. Det betyder, at vi kun har begrænset indflydelse på disse forsyningsområder. Det er tariffene ikke blevet lavere af. Samtidig er det blevet vanskeligere for både politikere og borgere at få indsigt i aktiviteterne på dette område.

Dragørs selvforsyning med drikkevand er udfordret. Indvindingen er faldet fra 550.000 m³ i 2016 til 200.000 m³ i 2020 ud af et samlet forbrug på ca. 900.000 m³. Det skyldes dels lukning af vandboringer i Store Magleby, som er sket på grund af nedsivning af skadelige stoffer i forbindelse med brandøvelser i lufthavnen. Dels fordi tidligere indvindingsområder er belastet af det stigende grundvandsniveau med saltvand. Dette problem ventes forøget i de kommende år på grund af havvandsstigningen. Desuden er der fund af nye pesticider.

Liste T ønsker at udfordre medlemskabet af HOFOR og alternativt søge et samarbejde med Tårnby Kommune.

Miljøforvaltning

Miljøområdet er generelt velreguleret og samarbejdet med Tårnby kommune fungerer godt inden for rammerne af det forpligtende samarbejde.

Der er derimod kun begrænset samarbejde med Københavns Lufthavn om løsning på de miljøproblemer, lufthavnen medfører. Det drejer sig bl.a. om den betydelige støjforurening i Store Magleby, der må forventes at komme igen, når lufttrafikken kommer igen, og om forurening af grundvandet på grund af aktiviteter i lufthavnen.

Overordnet politik

Klimatilpasning

Liste T støtter aktivt op om kystsikringsprojektet, herunder også de dele af projektet, der sikrer mod oversvømmelser som følge af stigende grundvandsspejl og voldsom regn. Det er vigtigt, at projektet udarbejdes i nært samspil med de berørte borgere, men der skal også være fokus på de øvrige borgeres interesser.

Liste T ønsker, at projektet i videst muligt omfang finansieres solidarisk af alle borgere og virksomheder med et lavtforrentet 30-årigt lån med kommunal garanti, således at den økonomiske belastning bliver lavest mulig for den enkelte. Samtidig bør det sikres, at finansieringen afskærmes i forhold til kommunens økonomi generelt. Parallelt hermed vil Liste T arbejde for, at staten er med til at finansiere beskyttelsen mod konsekvenserne af stigende havvand, stormflod og voldsomme regnskyl. Vi ser det som en generel samfundsopgave, som staten bør løfte. Men vi kan på den anden side ikke vente på, at lovgivningen bliver lavet om.

Liste T ønsker, at der ved varsel om stormflod er et beredskab til rådighed i Dragør Kommune med mobilt udstyr for at undgå oversvømmelser. Aktuelt må dette ske i samarbejde med Hovedstadens Beredskab, men Liste T ønsker et øget fremtidigt samarbejde med beredskabet i Tårnby Kommune.

Klima – CO₂ reduktion

Liste T lægger vægt på, at Dragør Kommune har fokus på at begrænse CO₂ emissionen i kommunen. Liste T vil derfor arbejde for, at Dragør Kommune aktivt understøtter den danske regerings plan om en CO₂-reduktion på 70 pct i 2030 i forhold til 1990, og at Danmark bliver fossilfri

i 2050. Det kan vi opnå ved at begrænse energiforbruget generelt og erstatte fossile brændsler og biomasse med el fra vind, sol og affaldsforbrænding. Eldrevne varmepumper baseret på jordvarme og havvand er relevante alternativer, mens støjende luft til vand-varmepumper bør begrænses.

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune i den kommende valgperiode gennemfører en planlægning af, hvordan vi i fremtiden sikrer en CO₂ neutral varmeforsyning. I den forbindelse skal muligheder belyses for forsyning af en række blokvarmecentraler baseret på varmepumper, der henter varmen fra vandet i Øresund.

Nye bygninger i kommunen skal selvfølgelig følge bygningsreglementets stramme energikrav. Men de fleste bygninger ligger her allerede. Mange af dem er gamle og meget lidt energieffektive. Her er det husejernes opgave at energieffektivisere og omlægge energiforsyningen til fossilfri energi. Men kommunen bør bistå borgerne med relevant oplysning og gennem planlægning af den fremtidige energiforsyning. Som husejer bør Dragør Kommune udarbejde en plan for energirenovering og klimasikring af alle kommunale bygninger.

Liste T ønsker, at arbejdet med omlægning af belysningen i kommunen til LED belysning færdiggøres. Det er her vigtigt, at belysningen i Store Magleby landsby og Dragør gamle by og havn indrettes på en måde, der spiller smukt sammen med de bevaringsværdige miljøer.

Liste T ønsker, at Dragør kommune skal bistå med udarbejdelse af projekter for bedre muligheder for opladning af elbiler, gerne i samarbejde med private investorer. Det er særlig relevant for beboere i Dragør gamle by, som generelt ikke har mulighed for at opsætte egne ladestationer.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune fortsætter med energi- og miljørigtige "grønne" indkøb og herunder sikrer, at kommunens bilpark bliver så miljøvenlig, som muligt. Desuden bør kommunen generelt fremme miljøvenlig transport gennem forbedring af mulighederne for cykling og offentlig transport.

For at sikre fokus på imødegåelse af klimaudfordringerne ønsker Liste T, at der skal redegøres for konsekvenserne for klima og miljø af alle relevante kommunale beslutninger.

Affald

Liste T vil arbejde for, at ARC bidrager konstruktivt til, at Dragør Kommunes affaldsplan realiseres. Det betyder, at dagrenovation skal reduceres med 20 % i 2030, og at genanvendelsesprocenten for brændbart affald, bioaffald, dagrenovation, glas, metal, pap, papir, plast og træ når 50 % i 2022.

Liste T vil presse på, for at ARC får udarbejdet en fleksibel model for indsamling af affald med henblik på at øge genanvendelsen.

Med kort gangafstand til den gamle by ønsker Liste T, at muligheden for affaldssortering i den gamle by og omkringliggende tætbebyggede boligområder henlægges til for eksempel et område i en underjordisk parkering.

Jordforurening

Liste T har fokus på fortsat begrænsning af jordforurening og anvendelsen af pesticider, både i private haver, i landbrug og gartneri og på kommunalt ejede arealer.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune skal informere borgerne om sine egne initiativer til at reducere forureningen, og at Kommunen skal udvikle en idébank, som borgere og virksomheder kan lade sig inspirere af. Dragør Kommune skal også informere om de opnåede resultater på sin hjemmeside.

TVÆRPOLITISK FORENING

Liste T har taget initiativ til, at der udarbejdes en status for ejendommens miljømæssige forhold. Liste T ønsker at afdække, om forureningen kan sprede sig til de omliggende ejendomme.

Vand og spildevand

Liste T vil arbejde for øget gennemsigtighed i beslutningerne i HOFOR, og for at taksterne for vand og spildevand i Dragør Kommune reduceres til et niveau, der ikke overstiger gennemsnittet for de øvrige ejerkommuner.

Parallelt hermed ønsker Liste T at afsøge mulighederne for at udtræde af HOFOR og indgå i et samarbejde med Tårnby Kommune. Eftersom aktiviteter i Lufthavnen har været direkte årsag til lukning af vores vandboringer i Store Magleby, ønsker vi at gå i dialog med Lufthavnen og Tårnby Kommune om åbning af nye boringer under dele af lufthavnsarealet, hvor dette vil kunne ske uden gene for flytrafikken og med udgangspunkt i, at de aktuelle områder ikke er forurenet.

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune gør en øget indsats for at reducere vandforbruget i kommunale bygninger og institutioner, og for at Dragør Kommune inspirerer sine borgere og virksomheder til også at begrænse deres vandforbrug.

Miljøforvaltning

Liste T ønsker at fastholde samarbejdet med Tårnby kommune på miljøområdet inden for rammerne af det forpligtende samarbejde.

Liste T vil styrke kontakten til Københavns Lufthavn for at sikre løsning på de miljøproblemer, lufthavnen medfører. Det drejer sig bl.a. om støjforureningen i Store Magleby landsby og om nye vandboringer til erstatning af de boringer, der er forurenet af aktiviteter i lufthavnen.

Grønt borgerråd

Klimaudfordringerne er så alvorlige, at vi er nødt til at samle alle kræfter i kommunen om at komme i mål. Det forudsætter en tættere dialog og inddragelse af borgerne i et engageret samarbejde. Derfor ønsker Liste T, at der oprettes et grønt borgerråd, som skal komme med ideer til nye løsninger.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune:

- holder en høj kadence i gennemførelsen af kystsikringsprojektet, inkl. en plan for håndtering af regnvand ved ekstrem regn generelt i kommunen
- sørger for at sikringen af Dragør gamle by sker i samspil med en udvikling af Dragør Havn og i respekt for UNESCO-projektet
- sikrer at der ved varsel om stormflod er et beredskab i Dragør Kommune med udstyr til at undgå oversvømmelser
- arbejder for at staten betaler for beskyttelse af kysterne i forbindelse med havvandsstigning og stormflod
- beslutter en solidarisk finansiering af kystsikringsprojektet i det omfang, staten ikke betaler, baseret på et kommunalt garanteret 30-årigt lån
- gennemfører en planlægning af, hvordan Dragør Kommune generelt (altså ikke kun de kommunale bygninger) reducerer sin CO₂ belastning med 70 pct i 2030 og sikrer fuld neutralitet i 2050
- bistår borgere og virksomheder med vejledning om energieffektivisering af eksisterende bygninger, således at bygninger i kommunen ved renovering får et meget lavt energiforbrug, at energiforsyningen er CO₂ neutral, og belysning overgår til LED belysning

- omlægger den resterende del af kommunal belysning til LED-belysning med fokus på at finde en ordentlig løsning for Dragør Gamle by og St. Magleby landsby
- styrker sin aktive deltagelse i HOFOR med henblik på større gennemsigtighed i beslutningerne og reduktion af taksterne
- afsøger mulighederne for at udtræde af HOFOR og indgå et samarbejde med Tårnby Vand og Spildevand med henblik på at sikre en høj grad af selvforsyning med drikkevand og en fortsat høj standard i spildevandsbehandlingen
- arbejder aktivt for at reducere vandforbruget gennem udsendelse af gode råd til borgere, virksomheder og institutioner
- presser på, for at ARC får udarbejdet en fleksibel model for indsamling af affald med henblik på at øge genanvendelsen
- foretager enten en sikring eller en oprensning af renserrunden i Nyby, så arealet kan bruges til andre formål
- arbejder for at reducere anvendelsen af pesticider i landbrug og gartneri og private haver gennem information og gode råd
- synliggør sin klima- og miljøprofil og de opnåede resultater på kommunens hjemmeside
- gennemfører energi- og miljørigtige "grønne" indkøb, herunder sikrer, at kommunens bilpark bliver så miljøvenlig som muligt
- redegør for konsekvenserne for klima og miljø i forbindelse med kommunale beslutninger, hvor det er relevant
- tager initiativ til oprettelse af et grønt borgerråd, som skal bistå med idéer og gode råd fremme af klima- og miljømæssige tiltag.

Trafik og parkering

Vision

Dragør Kommune har en bæredygtig og sikker trafik, både privat og offentlig, med høj tilgængelighed inden for hele kommunen og til og fra København. Vi ser biltrafikken toppe og andre kreative løsninger træde i stedet for. I fremtiden har vi letbaneforbindelse til Dragør. Vi har parkeringsløsninger, som friholder vores byområder for ulovlig parkering og sikrer mulighed for opladning af elbiler.

Situationen i dag

Med etableringen af Metroens ringlinje er den kollektive trafik i Dragør udfordret. Ringlinjen, som generelt er et fint bidrag til den kollektive trafik i København og på Frederiksberg, har medført at borgere fra Dragør i højere grad er pålagt at skifte fra bus til Metro og mellem metrolinjer, hvis de vil til Københavns centrum, f.eks. Kongens Nytorv eller Nørreport. Til gengæld er der nu en direkte linje til Hovedbanegården og Rådhuspladsen.

Det er lykkedes at forbedre hyppigheden af forbindelsen fra Dragør til Lufthavnen. Men den kollektive trafik til Søvang og Sydvestpynten er stadig meget mangelfuld.

En stor og stigende del af trafikken ind og ud af kommunen foregår på de ensporede veje Englandsvej og Kystvejen gennem Tårnby Kommune. Det skaber flaskehalse på mange tider af døgnet, og det er dårligt for miljøet og er samtidig spild af tid.

Mange tager cyklen til og fra arbejdet, og et stigende antal vælger en elcykel. Motionscyklisme er i en rivende udvikling, og såvel borgere fra Dragør Kommune og andre bruger kommunens veje og cykelstier intensivt.

Med en kreativ og relativt prisbillig løsning er det lykkedes at forbedre trafikikkerheden i krydset Møllevej/Bachersmindevej.

På parkeringsområdet er kommunen udfordret både af stigende bilejerskab og stigende turisme. Det gør sig særligt gældende i og omkring Dragør gamle by, hvor parkeringsforbuddet på de små pladser ofte overtrædes. På gode dage i forårssæsonen, hvor Grusparkeringen ved den nye lystbådehavn stadig er fuld af skibe, kan det være svært at finde en lovlig parkering i rimelig gåafstand fra byen.

Der er meget få, der benytter sig af fælleskørsel på trods af, at trafikstrømmene er ret ensartede.

Overordnet politik

Med Dragør Kommunes særlige geografi som en på én gang lille og meget langstrakt kommune er det af stor betydning for kommunens sammenhængskraft og samtidig en udfordring at sikre tilgængeligheden mellem alle dele af kommunen. Det må ske både med kollektiv trafik, biltrafik, og ved at sikre ordentlige stier for cykler og gående – og ikke mindst trygge skoleveje.

Kollektiv bustrafik

De vigtigste busforbindelser til/fra Dragør Kommune er linje 35 og 250S. Liste T arbejder for, at 250S fastholdes i fremtidige trafikplaner i regi af regionen og Movia. Men Metroens ringbane omkring København har medført mindre budgetter for Movia. Det betyder, at Dragør Kommune bliver nødsaget til selv at finansiere fremtidige udvidelser og forbedringer i busbetjeningen til/fra Dragør.

Liste T ønsker at sikre sammenhængen på tværs af kommunen med en ringbus med start/stop ved Metroen i lufthavnen. Bussen skal udelukkende køre fra/til lufthavnen og rundt i Dragør Kommune og hente/bringe passagerer. Ringbussen vil være drevet af Movia og finansieret, som alle andre. Ringbussen vil erstatte dele af den nuværende linje 33 og 35.

Til arbejde på tommelfingeren – som pendler

De fleste biler kører ud og ind af kommunen udelukkende med føreren. Det giver tæt trafik og minus på klimaregnskabet. Normalt bygger pendlernetværk på længere transportbehov. En tur fra Dragør til København i bil tager imidlertid nogenlunde samme tid som fra København til Roskilde. Kommunen bør opmuntre til brugen af en app (f.eks. FDM Ta'Med), hvor det er muligt for kommunens borgere at finde et match til daglig eller lejlighedsvis samkørsel. Denne løsning er god til pendlere med faste arbejdstider. Den kan suppleres af egentlige blafferstoppesteder på udvalgte steder i kommunen. Herved bliver der også en mulighed for samkørsel for de mere tidsfleksible medborgere.

Liste T ønsker at forbedre den kollektive trafik til/fra Søvang. En ringbus eller en servicebus i Dragør Kommune kunne være en del af løsningen, men også et samarbejde med taxa-selskaber vil kunne medvirke til, at borgerne i Søvang får en fleksibel og hyppigere forbindelse til metroen i lufthavnen og til andre forbindelser i Dragør.

Stier, skoleveje og trafiksikkerhed

Et særligt fokus for Liste T er, at vi følger skolebørnenes færden og den forandring, som børn og unge udsættes for ved skift af skoledistrikter, tungere trafik i Dragør Kommune på baggrund af anlægsbyggerier, flere biler på vejene m.m. Vi skal hele tiden være på mærkerne og sikre, at børnene følger sikre veje/stier til/fra skole/SFO/idræt m.m.

Derfor ønsker Liste T, at kommunens trafiksikkerhedsplan opdateres, og at der heri skabes en plan for sammenhæng i stisystemet.

Vi skal også være opmærksomme på den øgede risiko for uheld mellem de hurtige elcykler og elløbehjul og andre bløde trafikanter.

Supercykelstier

Supercykelstier er en spændende mulighed for at skabe bedre rammer for personer på cykel og elcykel. Anlæggelse af supercykelstier kræver et tæt samarbejde med Tårnby Kommune for at kunne realiseres. Staten har ved etablering af tidligere supercykelstier bidraget med 50% af finansieringen.

Motionscyklister bør have bedre mulighed for at dyrke deres i alle henseender sunde interesser. Det bør ske ved at udarbejde kort med anbefalede cykelstier, så cyklister, fodgængere og bilister i videst muligt omfang bliver holdt adskilt.

Biltrafik og parkering

Liste T finder gode parkeringsmuligheder afgørende både for kommunens borgere, for de erhvervsdrivende og for turister. Problemerne er i dag størst omkring Dragør gamle by, da det ikke er lovligt at parkere i byen hverken for beboerne eller byens gæster, der derfor må parkere lige udenfor byen til stor gene for beboerne her. Liste T støtter udarbejdelsen af en strategi for infrastruktur og parkering, der sikrer tilstrækkelige parkeringsmuligheder. Liste T mener, at der i fremtiden vil være behov for etablering af underjordiske parkeringsanlæg i Dragør. Men placeringen vil afhænge af en grundig granskning af både de fysiske muligheder og finansieringsmulighederne. Det er en dyr løsning, som kun vil kunne realiseres med støtte fra fonde og private midler.

Liste T arbejder for en løsning, hvor 2 timers parkering håndhæves omkring den gamle by. Beboere i den gamle by kan få en p-licens til at holde på pladserne langs Vestgrønningen og på Stejlepladsparkeringen. Herved bliver det lettere for beboerne at parkere tæt på deres bolig, og handlende, turister og gæster kan holde på havnen ved længere ophold.

Liste T går ind for, at der tilvejebringes en samlet plan for trafikafvikling og parkering specielt i og omkring den gamle by og havn, kommunens mest trafikerede område for biltrafik og samtidig mest attraktive bymiljø. Planen bør blandt andet indeholde bedre regulering af trafikken og effektiv skiltning og placering af turistparkering.

Bæredygtighed og kreativitet

El-biler og kørselsfællesskaber er synlige i gadebilledet og på vej frem. Liste T ønsker at understøtte denne udvikling. Vi ønsker, at kommunen aktivt understøtter initiativer, der medvirker til at nedbringe antallet af biler i kommunen. Internettet, miljøvenlige biler/busser på kort sigt og en letbane på længere sigt skal fremme en udvikling, hvor alle Dragør-borgere (på Sydager, i Søvang, i Store Magleby og i Dragør) får fleksible, effektive og miljøvenlige trafikløsninger.

For Liste T er det vigtigt, at kommunen understøtter og etablerer rammer, hvor denne udvikling kan trives. For os må det meget gerne foregå i et kreativt samarbejde mellem kommunen, private aktører og offentlige aktører.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune

- på lang sigt får etableret en letbaneløsning fra lufthavnen til Dragør
- hurtigst muligt får etableret enten en ringbus eller en servicebus til/fra Metroen i lufthavnen
- fastholder linje 250S som en højfrekvent regionalt finansieret buslinje
- får forbedret tilgængeligheden med kollektiv transport mellem alle dele af kommunen – evt. ved indsættelse af mindre busser e.l. Behovet er særligt stort i Søvang
- opdaterer sin trafiksikkerhedsplan, bl.a. med en plan for et sammenhængende stisystem
- får forbedret tilgængeligheden mellem alle dele af kommunen for cykler og gående
- sætter fokus på ordentlige parkeringsforhold – særligt omkring Dragør gamle by – på længere sigt gennem et underjordisk parkeringsanlæg
- udarbejder en samlet trafik- og parkeringsplan specielt for området i og omkring den gamle by og havn, hvor konflikten mellem biltrafik og byliv er størst
- opnår større trafiksikkerhed på Møllegade og Møllevej generelt og i krydset Ndr. Strandvej/A.P. Møllers Alle
- håndhæver 2-timers parkering omkring den gamle by og tildeler beboerne hér p-licens
- etablerer blafferstoppesteder udvalgte steder i kommunen, så vi fremmer samkørslen
- foreslår kommunens borgere en app (f.eks. FDM's Ta'Med) til at finde match på pendlerbehov
- undersøger muligheden for anlæggelse af en egentlig supercykelsti i samarbejde med Tårnby Kommune
- arbejder på at blive cykelvenlig kommune med udgangspunkt i en kortlægning af kommunens cykelstinet
- etablerer ruter til motionscyklister, hvor der er ringe risiko for at møde fodgængere og biler, samt skiltning af ruterne
- opstiller poster med luft og cykelværktøj
- hurtigst muligt får udbedret de konklusioner, som i Trafikplanen er nævnt som tiltag med størst effekt med færrest skønnede omkostninger (eks. tiltag som lysstyrke i trafiklys ved Møllevej/Hartkornsvej; cykelbaner ved Vestgrønningen, m.fl.)
- hurtigst muligt får lagt en plan for gennemførelse af Trafikplanens "projekter med størst effekt", såsom eks. 40 km/t zoner med hastighedsdæmpning, miljøprioriteret gennemfart i Store Magleby, m.fl.).

Kultur- og fritidsaktiviteter

Vision

Dragør Kommune er en kommune, hvor kultur- og fritidsaktiviteter er en drivende kraft i udviklingen af et spændende, farverigt, skabende og legende miljø til glæde for vores egne borgere og gæster udefra. Kommunen har rammer af høj kvalitet til både kultur og idræt, og altid med kreative elementer indarbejdet. Dragør Kommune er kendt for sit rige kultur- og fritidsliv til glæde for alle aldersgrupper.

Situationen i dag

Dragør Kommune har et aktivt kulturliv og fritidsliv – ofte er de sammenfaldende. Aktiviteterne inddrager borgerne i fællesskaber, der både er produktive og relationsskabende.

Dragør Kommune er rig på kulturværdier, der værdsættes af kommunens borgere. Derfor er borgernes engagement i kommunens kulturliv stort. Det viser sig i de mange foreninger, der har et kulturelt sigte: sang, musik, idræt og ikke mindst museumsforeningerne, hvor frivillige bidrager stærkt til museernes udvikling og overlevelse. Ud over museumsforeningernes foredrag bidrager også Dragør Lokalhistoriske forening med sine foredrag til at formidle byens historie til medlemmerne.

Kulturværdierne har både national og international betydning. De består især af de historiske byområder Store Magleby landsby og Dragør gamle by og havn – begge steder med deres fine byrum og i alt 4 museer og 4 museumsskibe. Dragør Museum åbnede igen for publikum i 2020 efter en omfattende renovering og ombygning.

Dragør gamle by og havn modtog i 2017 Europa Nostras pris for borgernes og kommunens store bevaringsindsats gennem tiderne. I 2018 blev Dragør gamle by og havn optaget på UNESCO's tentativliste for verdensarv efter ansøgning fra en enig kommunalbestyrelse.

De to biblioteker i Dragør gamle by og i Hollænderhallen fungerer både som rene biblioteker med bogudlån og som rum for andre kulturelle aktiviteter – især foredrag og diverse, foreningsaktiviteter.

Dragør Bio har som en af landets ældste biografte været en uundværlig del af kommunens kulturliv. Efter at biografen er blevet foreningsdrevet, har den fået ekstra kræfter til at igangsætte nye aktiviteter.

På idrætsområdet koncentrerer mange af aktiviteter på land sig i og omkring Hollænderhallen, boldbanerne og den nye svømmehal. Men derudover er der idrætsmuligheder spredt ud over hele kommunen, herunder tennisbaner på Engvej og i Søvang og boldspil i Kongelundshallen. Hertil kommer rideklubberne, som bidrager til at fastholde den lange tradition for hestesport i Dragør. Spejderne har deres særlige plads, og Blushøjspejderne er i gang med etablering af et nyt klubhus. Golfspillere kan få deres lyst til udeliv opfyldt på golfbanen ved Kongelunden.

Med åbningen af nye svømmehal er svømmeklubben vokset. Det er godt, men det udfordrer de kommunale tilskud til klublivet.

Dragør ligger jo ved vandet. Og her udfolder søsport sig både i sejl- og kajakklubberne og omkring Det Maritime hus, som huser ungdomsskolen. Hertil kommer en masse uorganiseret sport, der udnytter vores nærhed til Øresund, som kitesurfing, kajakroning, fiskeri fra molerne og fra mindre både for ikke at forglemme mulighederne for havbadning og solskinsslikkeri fra badeanstalten, pontonerne, Mormorstranden og badebroerne.

For aldersgruppen 63+ er der fitness-træning i Aktivitetshuset på Wiedergården, som også lægger rum til omkring 80 andre aktiviteter, der spænder vidt fra sløjd, madlavning, sprogkurser, it-undervisning, diskussionsklubber, stenslibning, kunstnerisk produktion til billard og kortspil m.m.

Ud over de interne aktiviteter lægger Wiedergården også lokaler til Dragørs tre store amatørkor. Blandt disse findes den 154 år gamle sangforening, der hvert år synger Pinsen ind på Blushøj.

Overordnet politik

For Liste T er Dragør Kommune ikke blot et hyggeligt og rart sted at bo og besøge. Det er også et historisk sted, hvor fortidens spor skal bevares for kommende generationer. Liste T ønsker at fastholde og udbygge bevaringsindsatsen i Store Magleby landsby og Dragør gamle by. Derfor støtter Liste T også ansøgningen til UNESCO om at blive godkendt som Verdensarv.

Liste T prioriterer og vil arbejde aktivt for at se kultur- og fritidsaktiviteter som en drivkraft i kommunens udvikling. Samarbejde med foreninger, institutioner, erhvervsdrivende og andre interessenter udgør en vigtig sammenhængskraft, der er en forudsætning for denne udvikling.

Liste T finder det vigtigt, at en øget indsats på kultur- og fritidsområdet kommer alle aldersgrupper til gavn. Vi ønsker, at Dragør Kommune aktivt bakker op om initiativer fra foreninger og enkelte borgere, og at kommunen har fokus på alle aldersgrupper.

De mangfoldige kultur- og fritidsaktiviteter er vigtige for lokalsamfundets fremtid og borgernes trivsel. Det gælder både de organiserede aktiviteter og de mange selvgroede initiativer. I den forbindelse støtter Liste T initiativer til etablering af Dragør Kulturværft på den gamle værftsgrund.

Husets organisering og finansiering vil kræve både offentlige og private kræfter. Liste T vil støtte etableringen af en organisation, som i samarbejde med borgerne og mulige interessenter kan fastlægge husets indhold og finansiering.

Det har længe været et ønske for Liste T, at Krudthus 2 skal renoveres og bruges til kulturelle formål. Fredningshensyn vanskeliggør dette. Men Liste T fastholder sit ønske.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune skal have øget fokus på fritidsområdet ved at skabe rammer, der året rundt stimulerer borgerne til at være fysisk aktive. Liste T vil i den forbindelse arbejde for, at foreningerne får en sikkerhed for kommunal støtte på 1/3 af omkostningerne til nye anlæg, hvis de selv kan skaffe 1/3 fra egen opsparing og 1/3 fra fondsmidler.

Liste T ønsker at bevare og udvikle idrætsaktiviteter decentralt i kommunen.

Bibliotekerne skal fortsat være en integreret del af kultur og formidlingsarbejde med foredrag, koncerter og andre arrangementer.

Liste T ønsker at fastholde den økonomiske støtte til museerne og Lokalarkivet.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune:

- i sit budget afsætter øgede midler til kultur- og fritidsaktiviteter, så alle aldersgrupper kan få glæde af det øgede fokus på området – herunder at aktivitetstilskuddet til foreningerne øges efter, at svømmeklubben er genopstået
- aktivt bruger fundraising til kultur- og fritidsaktiviteter i kommunalt regi
- fortsat udvikler museer og Lokalarkivet, så de kan fungere som centrale informationskanaler, bl.a. i undervisningssammenhæng
- arbejder for, at der etableres et nyt kulturhus – Dragør Kulturværft – på den gamle værftsgrund
- fortsat støtter den frivilligt drevne Dragør Bio med et driftstilskud
- sikrer at deltagelse i Wiedergårdens aktiviteter bevares uden betaling for brugerne

- forbedrer området ved Hollænderhallen med ekstra hal, omklædningsrum, foreningslokaler, ekstra kunstgræsbane, løbesti, atletikfaciliteter, ny løbesti omkring hele området og gerne ud til Søvang og ned til Dragør by/havn, samt ordentlige atletikfaciliteter (længdespring, højdespring, ...)
- gør en aktiv indsats for at få etableret nye idrætsfaciliteter i nærheden af, hvor folk bor
- støtter initiativer om at udvikle Kongelundsfortet til et spændende familie- og ungdomsfritidsområde i samarbejde med DGI, Tårnby Kommune og andre relevante interessenter

Erhverv og turisme

Vision

Dragør Kommune er en erhvervsvenlig kommune over for ikke-forurenende virksomheder, der egner sig til at ligge i kommunen. Det er attraktivt for vores virksomheder at forblive i kommunen og for nye virksomheder at etablere sig her. Dragør Kommune har fokus på et levende erhvervsliv og en bæredygtig turisme. Turisterne bliver guidet til både at bruge alle vores kulturtilbud og vores rige natur.

Situationen i dag

Dragørs erhverv består af nogle få mellemstore og mange små virksomheder, herunder enkeltmandsvirksomheder og iværksættervirksomheder – i alt er der over 1.000 virksomheder i Dragør Kommunes virksomhedsregister, hvilket er et stort antal i forhold til befolkningens størrelse. Egentlige erhvervsområder findes ved A.P. Møllers Alle, i den sydlige del af Store Magleby, Mølleloden samt syd for Krudttårnsvej, omkring Søndre Tangvej og på havnen. Hertil kommer en række landbrugsvirksomheder i det åbne land. Det nuværende område ved A.P. Møllers Alle er næsten udbygget, og der er politisk tilslutning til, at dette område i begrænset omfang søges udvidet vestpå, hvis der kan blive dispenseret i forhold til fingerplanen. Ellers er der ikke arealmæssig mulighed for yderligere udlæg af erhvervsområder i kommunen.

Der sker hyppige udskiftninger af erhvervsvirksomheder, men antallet er nogenlunde konstant.

Små ikkeforurenende virksomheder ligger spredt rundt i kommunen integreret i boligområderne.

Hertil kommer, at kommunen har mange supermarkeder og butikker samt restauranter og caféer. Der er ca. 30 større og mindre spisesteder i Dragør, hvilket er markant flere end i danske byer af tilsvarende størrelse. Dette skyldes både, at der handles lokalt, og der er en levende turisme.

I alt skønnes ca. 2.000 personer at arbejde i private virksomheder i Dragør Kommune – som enten ejere eller ansatte.

Turismen

Turismen i Dragør er steget betydeligt de seneste 4 år. Det skyldes dels den generelt øgede turisme, dels Dragørs fine udbud af turistattraktioner og attraktive spisesteder og butikker. Og

endelig skyldes det Dragørs nærhed til København, hvor der er sket en stor byudvikling på Amager, Ørestaden og Amager Øst.

Af vigtige turistattraktioner skal nævnes Dragør gamle by og havn, der er på vej til at komme på UNESCOs verdensarvsliste, Naturpark Amager som nationalt naturområde med bl.a. vandreruten Amarminoen, hele Øresund som nationalt naturområde, landsbyen Store Magleby, vores mange museer samt Dragørs kulturhistorie i det hele taget, herunder de to forter, Dragør Fort og Kongelundsfortet. Vores natur- og kulturattraktioner promoveres bl.a. af Wonderful Copenhagen og VisitDenmark. Dragør hænger samtidig turistmæssigt tæt sammen med det øvrige Amager, hvor der også findes vigtige attraktioner for turismen, herunder Den Blå Planet, Kastrupgårdsamlingen, Kastrup Fort og Amager Strandpark.

Dragør ligger blot 12 km fra Københavns centrum og ligger centralt placeret i forhold til regionale, nationale og internationale trafikforbindelser – Københavns Lufthavn, broforbindelse til Sverige og både togforbindelse og motorvejsforbindelse til Sverige og det øvrige Danmark

Dragør har et beskedent antal overnatningsmuligheder. For at bevare Dragør gamle by som boligområde, er erhvervsmæssig udlejning af boliger til turister f.eks. via Airbnb forbudt. Til gengæld findes landets største koncentration af hoteller mindre end 10 km fra Dragør – i København og Ørestad og ved Københavns Lufthavn.

Turismen i Dragør er først og fremmest udflugsturisme enten individuelt i bil, med metro og bus eller som selskaber, herunder selskaber i busser fra bl.a. krydstogtskibene i Københavns havn.

Hertil kommer sejlturisterne. I 2020 var der 6.000 overnattende gæstesejlere i Dragør Havn. Hver med i gennemsnit 2,5 personer, i alt 15.000 personer. På grund af Corona-restriktioner var der færre udenlandske gæstesejlere end normalt. Der er i 2021 igangsat en udbygning af den nye havn, der vil muliggøre 100 nye bådpladser og dermed flere sejlturister.

Overordnet politik

Dragør Kommune skal i sin erhvervspolitik satse på vores særpræg og styrkeområder. Det største er nok turistområdet. Men havnerelaterede erhverv, handel, gode håndværksvirksomheder og innovative nye virksomheder, ofte enkeltmandsvirksomheder, er også styrkeområder i Dragør, som Liste T ønsker skal have kommunens opmærksomhed.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune sikrer en smidig og effektiv kommunal administration, der gør det let for virksomheder at være i dialog med kommunen om konkrete forhold og Liste T ønsker, at kommunen har mindst årlige dialogmøder med kommunens virksomheder.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune skal være åben for støtte til projekter med videre erhvervs- og turistmæssige perspektiver. Liste T støtter, at Dragør Kommune udarbejder en turismestrategi med vægt på at fremme bæredygtig turisme, der kommer både beboere, erhvervene og turisterne til gavn. Strategien bør sætte fokus på natur- og kulturturister, familieturister og sejlturister og rette mindre fokus på den mere underholdnings- og forlystelsesorienterede turisme.

Dragør Kommune bør støtte og lytte til erhvervsorganisationer som Dragør Erhverv og Dragør Turistråd, og kommunen bør støtte op om skabelse af fællesskaber for små og nye virksomheder.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune i udbud af kommunale opgaver gør en indsats for, at udbuddene sker på en måde, der gør det muligt for Dragørs erhvervsdrivende at afgive tilbud. Liste

T ønsker endvidere, at kommunen ved udbud af opgaver indfører sociale klausuler, hvor det er muligt at sikre sig mod social dumping ved at kræve kædeansvar.

Erhvervs- og turistpolitikken skal ses sammen med bevarelsen af vores kultur- og naturmiljøer, vores museer og gallerier og variationen af kulturelle arrangementer hen over året. Dragør gamle bys kulturarv med sin enestående byplan og arkitektur bør danne grundlag for en ekstra indsats for at formidle byens særlige bygningskultur. De forskellige aktiviteter bidrager alle til at understøtte et aktivt erhvervsliv.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune

- aktivt understøtter en bæredygtig turismestrategi, hvor en fokuseret markedsføring overfor kulturturister, familieturister og sejlere suppleres med en effektiv styring, så turismen bliver til gavn for både beboerne, erhvervet og turismen
- giver Dragør Erhverv og Dragør Turistråd incitament og om muligt økonomisk støtte til at tage nye, attraktive initiativer
- sikrer en smidig og effektiv kommunal administration, der understøtter dialog mellem virksomheder og kommunen
- hurtigst muligt får genetableret den erhvervs- og turistchefstilling i Dragør, der blev sparet væk for et par år siden, men er nødvendig for en styret turisme
- fremmer integrationen af ikke miljøbelastende virksomheder i kommunens boligområder
- sikrer, at kommunens indkøbs- og udbudspolitik giver mulighed for leverancer fra lokale virksomheder
- sikrer ensartede rammevilkår for erhvervsdrivende på havnen og i byen, herunder ved fastsættelse af studeafgifter
- sætter vilkår for udlejning af kommunale arealer til erhvervsformål på et niveau, så de ikke hindrer en erhvervsudvikling
- støtter, at Dragør Havn udbygger sin attraktionsværdi for lystsejlere og gerne større træskibe
- understøtter etablering af et delvis fondsfinansieret kulturhus på havnen (se afsnittet om by, havn og landskab)
- sikrer nødvendige faciliteter for turisterne, toiletter, skiltning, effektiv renholdelse mv.

Beskæftigelse

Vision

Som kommunens største arbejdsgiver sikrer Dragør Kommune et godt arbejdsmiljø med fokus på både høj professionalisme og stor rummelighed, baseret på respekt og medbestemmelse. Gennem en aktiv erhvervs- og beskæftigelsespolitik styrker Dragør Kommune mulighederne for lokal beskæftigelse. Alle borgere oplever, at de får den hjælp de har brug for til at virke i et arbejdsliv eller til at skabe sig et arbejdsliv.

Situationen i dag

Dragør Kommune er kommunens største arbejdsgiver. Derfor handler en aktiv beskæftigelsespolitik i Dragør kommune både om kommunens egen ansættelses- og personalepolitik og om, hvordan vi sikrer, at de borgere, der er blevet ramt af ledighed, får den bedst mulige hjælp til igen at kunne deltage i et aktivt arbejdsliv.

Internt i Dragør Kommune er der gennemført store omlægninger siden sidste valg. Hele direktionen er udskiftet. Ledelseslaget er generelt slanket, og på Rådhuset er der gennemført en omlægning fra administration i adskilte søjler til en centerstruktur med vægt på tværgående samarbejde inden for bredere områder.

Det tidligere høje sygefravær er på vej ned, og personaleflugten fra især skoleområdet og ældreforsorgen er bremset. Vi er stadig udfordret af, at det er vanskeligt at skaffe kvalificeret personale i tilstrækkeligt antal i ældreforsorgen og daginstitutionerne, men et målrettet politisk arbejde siden foråret 2020 vedr. fastholdelse og rekruttering er et middel til at vende en negativ udvikling til en positiv.

Knap 80 pct. af de erhvervsaktive borgere i Dragør kommune er pendlere til jobs uden for kommunen.

Generelt er Dragør kommune hårdt ramt af nedlukningen af lufthavnen (CPH) i foråret 2020 på grund af Corona-restriktioner. Antallet af rejsende i 2020 var 7,5 mio. mod 30,3 mio. i 2019. CPH forventer (optimistisk?) at være tilbage på fuldt passagertal i 2023. Faldet i beskæftigelsen i lufthavnen og relaterede erhverv er først ved at slå fuldt igennem nu, fordi mange har haft lange opsigelsesvarsler eller været på arbejdsfordeling. Hertil kommer, at en del af de ansatte i lufthavnen er gået på pension, før end de måske ellers havde planlagt. Ved årsskiftet 2020/2021 var ledigheden i Dragør steget med 39 personer. Men i de første måneder af 2021 er ledigheden gået brat i vejret med 300 ledige ved udgangen af marts. Ledigheden ventes at stige yderligere hen over sommeren 2021. De hårdest ramte grupper er personer over 50 år, men ungdomsledigheden er også steget. Mange af de ledige kommer fra ufaglærte jobs i lufthavnen, så de kan ikke umiddelbart gå ind i ledige stillinger i andre sektorer (børn, ældre, skoler), men vil have behov for efteruddannelse og omskoling.

Som et skridt i den rigtige retning har Dragør Kommune besluttet en beskæftigelsesplan, som fokuserer på, at flere 30-årige skal have højere uddannelse end folkeskolen, færre borgere skal være på kanten af arbejdsmarkedet, et styrket samarbejde med det lokale erhvervsliv og en beskæftigelsesrettet integrationsindsats. Det sidste er begrundet i, at kun 38 pct. af vores flygtninge og familiesammenførte var i ustøttet beskæftigelse ved årsskiftet 2020/2021.

Overordnet politik

En aktiv beskæftigelsespolitik i Dragør Kommune handler både om kommunens egen ansættelses- og personalepolitik og om, hvordan vi sikrer, at de borgere, der er blevet ramt af ledighed, får den bedst mulige hjælp til igen at kunne deltage i et aktivt arbejdsliv.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune som arbejdsgiver har fokus på god ledelse. Udgangspunktet er, at politikerne udstikker klare mål for udviklingen, som direktionen og de decentrale ledere kan omsætte til mål for de enkelte institutioners virke. Medarbejderne skal kende målene, så de kan udfolde sig og bruge deres faglighed og kreativitet til at sikre, at målene opfyldes. Vi skal generelt have fokus på arbejdsglæde hos kommunens mange medarbejdere.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune øger indsatsen for efteruddannelse af sit personale, således at alle personalegrupper er godt klædt på til at løse både dagens og morgendagens opgaver.

Sygefraværet i Dragør Kommune er stadig højt, selv om det har været faldende. Det er Liste T's overbevisning, at fortsat forbedring af arbejdsmiljøet vil kunne nedbringe sygefraværet væsentligt. Klare målsætninger fra ledelsen er det bedste grundlag for uddelegering af ansvar til medarbejderne. Når medarbejderne får et selvstændigt ansvar for deres ansvarsområder og mærker ledelsens tillid og respekt for deres indsats, vil det medføre engagement og arbejdsglæde og kvalitet i arbejdet.

I forhold til beskæftigelsespolitikken er Dragør Kommune omfattet af et forpligtende samarbejde med Tårnby Kommune, hvor jobcentret i Tårnby er den udøvende part. Liste T ønsker, at Dragør Kommune fastholder og styrker dialogen om opgavernes løsning og sit tilsyn med, at opgaverne løses på en kvalificeret måde. Det forudsætter, at Dragør Kommune har en beskæftigelsespolitik, som sætter klare mål for udviklingen.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune:

- som arbejdsgiver har fokus på god ledelse både i administrationen og i de decentrale enheder
- gennem sin personalepolitik bidrager til at sikre et rummeligt arbejdsmarked i de kommunale institutioner og i administrationen
- sikrer, at personalet på de kommunale arbejdspladser er veluddannet og kvalificeret til sit arbejde. Kvalifikationerne sikres gennem målrettet om- og efteruddannelse
- sikrer elev- og praktikpladser i administrationen og de decentrale enheder, både for unge i kommunen og for voksenlærlinge
- i samarbejde med Jobcenter Tårnby aktiverer statslige midler til kompetenceudvikling
- sørger for, at personalesammensætningen afspejler den etniske og kulturelle mangfoldighed i kommunen
- aktivt arbejder med jobrotation, løntilskud og seniorjobs for at fastholde ledige borgeres tilknytning til arbejdsmarkedet
- ved omstruktureringer på kommunens arbejdspladser i videst muligt omfang tilbyder medarbejderne efteruddannelse, der kvalificerer dem til andre job i kommunen
- vedtager en beskæftigelsespolitik, som rummer principper og værktøjer til at sikre, at Dragørs borgere har mulighed for at have et aktivt arbejdsliv, hvor ingen afskæres fra et job på grund af handicap eller etnicitet
- ved nyansættelser, hvor det er relevant, gør brug af supplerende danskundervisning og mentorordninger for at fremme integration
- fastholder et aktivt tilsyn med beskæftigelsesindsatsen og dialogen med Tårnby Kommune herom, herunder om innovative nye aktiviteter i bygninger og arealer, som pt. står ubenyttede hen i lufthavnen.

Integration

Vision

Dragør Kommune understøtter aktivt integration og inklusion, således at alle nye borgere ser sig selv som – og respekteres som – fuldgældige medlemmer af vores samfund.

Situationen i dag

Som følge af den stramme danske udlændingepolitik er antallet af flygtninge/asylansøgere faldet ganske betydeligt. For hele landet er der tale om en reduktion fra 3.500 i år 2017 til 1.547 i 2020. Seneste opgørelse er givet påvirket af den verserende corona pandemi.

For Dragørs vedkommende har det betydet, at antallet af anviste flygtninge udgør i årene: 2017 – 7 personer, 2018 – 4 personer, 2019 – 0 og 2020 – 0.

Familiesammenføringer: 2017 – 7 voksne og 8 børn. 2018 – 4 voksne og 1 barn. For så vidt angår årene 2019 og 2020 foreligger ingen oplysninger.

Boligsituationen er fra kommunens side løst ved etablering af oprindeligt 24 midlertidige boligpavilloner, der nu er reduceret til ca. 14 ved Hollænderhallen og 6 ved det nedlagte fritidshjem i Rødtjørnen, der er indrettet til 10 personer/familier.

Kommunen har derudover lejet et parcelhus på Harevænget med plads til 4 beboere.

Overordnet politik

Dragør Kommune har ansvaret for at gennemføre et integrationsforløb i op til 5 år for nye borgere, som er tildelt kommunen, efter de har fået asyl i Danmark. Dragør Kommune har dermed en enestående mulighed for at sikre, at integrationen forløber godt, således at alle – både de nye borgere og kommunens andre indbyggere – kan trives sammen som gode naboer.

Opgaven er, for tiden, overkommelig, da der i de seneste år stort set ikke har været ny tilgang, men det ændrer naturligvis ikke ved, at kommunen til enhver tid skal være gearret til at løse de lovgivningsmæssige opgaver.

I løbet af de 5 år skal de nye borgere både lære det danske sprog og finde fodfæste på arbejdsmarkedet. En del af kommunens opgaver løses via jobcentret i Tårnby. Lovgivningen sætter job før skole – virkeligheden viser imidlertid, at god integration og varige jobs forudsætter et godt kendskab til sproget.

Lovgivningen stiller ingen krav til omfanget af danskundervisningen. Reelt tilbydes i dag kun danskundervisning 3 dage om ugen i 3 timer på hold med 22 elever fra mange lande. Det er ikke godt nok til at sikre en hurtig og god tilegnelse af det danske sprog. Derfor ønsker Liste T, at Dragør Kommune skal afsætte midler til en mere intensiv sprogundervisning for alle, samt en særlig indsats for analfabeter og personer med kort skoleuddannelse. Og undervisningen bør kombineres med uddannelse i danske samfundsforhold, historie og kultur.

Mange af de nye borgere mangler en formel uddannelse. Vi ved, at ufaglærte jobs vil blive færre i fremtiden. Derfor er det Liste T's ønske, at Dragør Kommune sikrer, at jobcentret opmuntrer vores nye medborgere til at tage en uddannelse, om muligt som voksenlærlinge.

Dragør Kommune bør give plads på kommunens arbejdspladser til ansættelse af medborgere i integrationsforløb på IGU-lærepladser eller på ordinære lønvilkår.

Liste T ønsker, at flygtninge i integrationsforløb hurtigst muligt sikres en varig bolig. Indtil dette er muligt, bør alle vores nye medborgere tilbydes boliger med ordentlige køkkenforhold og adgang til

TVÆRPOLITISK FORENING

---

fællesrum, hvor man naturligt kan mødes med venner og naboer. Det kan mest økonomisk gøres ved køb af et antal parcelhuse, der indrettes som enkeltværelser med fællesrum. Samtidig ønsker Liste T, at Dragør Kommune hurtigst muligt understøtter planlægning af flere almene boliger. (Se afsnittet om By, havn og landskab).

Liste T ønsker, at boligpavillonerne ved Hollænderhallen afskaffes, og der ikke opføres flere tilsvarende boliger andre steder i kommunen. Det skal ske, både fordi pavillonerne er dyre, fordi de ikke fremmer integration og generelt ikke er værdige til længerevarende boligplacering af sårbare mennesker.

Flygtninge kan have svære oplevelser med i bagagen, som kan sinke eller helt hindre en vellykket integration. Derfor ønsker Liste T, at alle flygtninge tilbydes en samtale med en psykolog for at vurdere den nødvendige hjælp, når de ankommer til Dragør Kommune.

Dragør Kommune tilbyder i vidt omfang tolkebistand. Det er godt, men dyrt. Dragør Kommune bør også søge andre veje til at sikre en god kommunikation. Her er der behov for, at breve fra kommunen og jobcentret bliver skrevet i klart sprog, med et indhold, der er målrettet til modtagerne. Det sker ikke i dag. Det bør tillige overvejes, om standardbreve kan skrives på hovedsprogene.

Børnene tilbydes hurtigst muligt institutionsplads, og det er godt for deres integration. Men for nytilkomne børn i skolealderen er det en stor udfordring at finde sig til rette i skolen. Liste T ønsker et kvalificeret modtagelsesberedskab, der kan sikre, at tilkomne børn får den allerbedste start i Dragør. Det kvalificerede modtagelsesberedskab kan f.eks. indeholde en sproggruppe for de mindste børn og en modtagelsesklasse for de lidt større børn. Liste T ønsker, at tilbuddene oprettes i tæt tilknytning til institutionen eller skolen, så de ikke opleves som en isoleret enhed. Det vil give mulighed for tæt samarbejde og tæt tilknytning til jævnaldrende børn, og samtidig styrke muligheden for at barnet indsluses i den blivende gruppe, så snart det er parat.

Liste T foreslår, at der afsættes særskilte midler til formålet.

Når børnene sluses ind i de normale klasser, bør det ske med supplerende, velkvalificeret sproglig støtte, som tager udgangspunkt i, at dansk er børnenes andet sprog.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune understøtter indsatsen fra de mange frivillige organisationer, der arbejder for en god integration, herunder Dansk Flygtningehjælp, Røde Kors, idrætsforeningerne, menighedsrådene m.fl. Det kan dels ske ved at formidle information om de mange frivillige, dels ved at yde tilskud til deres aktiviteter.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune:

- sikrer forbedret sprogundervisning til alle i integrationsforløbet samt en særlig indsats for analfabeter og personer med kort skoleuddannelse med henblik på, at alle hurtigt afslutter dansk 2
- sikrer at danskundervisningen kombineres med uddannelse i danske samfundsforhold, historie og kultur
- giver plads på kommunens arbejdspladser til ansættelse af medborgere i integrationsforløb i IGU-lærepladser eller på ordinære lønvilkår
- sikrer varige boliger til flygtninge i integrationsforløb, eller som minimum enkeltværelser med adgang til fællesrum og ordentlige køkkenforhold
- sikrer psykologisk bistand til nytilkomne flygtninge efter behov

- sikrer at alle breve fra kommunen og jobcentret bliver skrevet i klart sprog, med et indhold, der er målrettet til modtagerne, og gerne på et sprog, de kan forstå
- sikrer ressourcer til at skolebørnene hurtigst muligt sluses ind i de normale klasser, men med supplerende, velkvalificeret sproglig støtte
- understøtter indsatsen fra de mange frivillige organisationer, der arbejder for en god integration, ved at formidle information om de mange frivillige
- understøtter det frivillige integrationsarbejde ved tilskud fra § 18 midlerne til frivilligt socialt arbejde, jf. Lov om social service.

Frivillighedspolitik

Vision

Frivillighed er en stærk tradition i Dragør Kommune, som rækker ud til alle borgere i alle aldre. Dragør Kommune anerkender og samarbejder med frivillige organisationer og initiativer på en respektfuld måde og understøtter indsatsen økonomisk.

Situationen i dag

Den frivillige indsats i Dragør er legendarisk. Den supplerer den professionelle offentlige indsats på en lang række områder og gør det med en bred vifte af kompetencer. Det gælder arbejdet i talrige foreninger indenfor både sport- og fritidsområdet, kulturområdet, det sociale område, ældre- og omsorgsområdet, skoleområdet og turisme- og erhvervsområdet.

Vi har ikke et samlet tal på de frivillige i Dragør, men de er flere hundrede personer i alle aldre. Der er frivillige sports- og motionstrænere og spejderledere til glæde ikke mindst for vores børn og unge. Der er frivillige inden for ældre- og omsorgsområdet. Der er frivillige tilknyttet Dragørs museer og vores museumsskibe, på Lokalarkivet og som turistværter og turistguider på turistkontoret.

Også inden for kunst og musik er der en række frivillige aktiviteter i Dragør, bl.a. med tre kor og Refleksioner – Foreningen for samtidskunst

Flygtningenetværket, Venligboerne, har i årene efter de mange flygtninge kom til Dragør i 2015 bistået med integrationen gennem sociale arrangementer, hjælp til jobsøgning, lektiehjælp, indsamling af møbler og andet udstyr. Nu er de fleste af de nye borgere selvkørende. Derfor har Venligboerne nedlagt sig selv. Men de sociale bånd mellem de nye og de gamle Dragør borgere lever videre.

Aktivitetshuset på Wiedergården drives af frivillige. Det samler borgere på 63+ år til sociale og faglige aktiviteter, organiserer besøgstjeneste og driver og vedligeholder det meget velbesøgte træningscenter. Selv cafeen drives med støtte af frivillig arbejdskraft, så priserne kan holdes på et niveau, hvor alle kan deltage.

Dragør havde for nogle år siden en kommunalt ansat frivilligkoordinator, en konsulent som med succes hjalp og understøttede initiativer for alle aldersgrupper i samarbejde med de frivillige organisationer og andre aktive borgere og grupper.

Som en del af bloktilskuddet modtager landets kommuner midler efter § 18 i Lov om social service til støtte til frivilligt socialt arbejde. Dragør Kommune har generelt ikke udnyttet denne mulighed, men ladet en stor del af midlerne overgå til andre formål inden for budgettet.

Overordnet politik

Den stærke tradition for frivilligt arbejde i Dragør Kommune skal støttes. Det gælder f.eks. på vores mange museer, i turistkontoret, i idrætsforeningerne, hos spejderne, på ældreområdet, i de almene boligområder, i skole- og forældrebestyrelser og i forhold til integration af vores nye medborgere.

De frivillige er et uundværligt supplement til de kommunale og andre offentlige opgaver. Dette er afspejlet i Dragør Kommunes politik for et aktivt medborgerskab. Men de frivillige er netop frivillige. De yder en indsats, fordi de brænder for sagen, og ikke fordi de får en løn. Derfor er der også en risiko for, at de stopper, hvis det bliver surt at samarbejde med myndighederne, eller de oplever manglende opbakning og respekt for deres indsats.

Dragør Kommune har ansvaret for, at de kommunale opgaver på alle områder gennemføres professionelt for de berørte borgere. Men Liste T ønsker, at kommunen skal fremme og understøtte samarbejdet med frivillige organisationer og initiativer, ikke som erstatning for den professionelle kommunale indsats, men som et godt supplement til denne indsats.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune sikrer en viden i alle sine organisationer om mulighederne for at inddrage frivillige i arbejdet. Det kræver, at der sikres en forventningsafstemning, så hverken de frivillige eller de kommunalt ansatte pludselig står i en situation, hvor de føler sig svigtet af de andre.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune igen får en kommunalt ansat frivilligkonsulent med ansvar for at tage initiativer for alle aldersgrupper i samarbejde med frivillige organisationer og andre private initiativer. Frivilligkonsulenten skal skabe overblik over initiativer i kommunen og støtte udvikling og igangsætning af nye frivillige tiltag. Gerne med fokus på projekter der kan binde generationerne bedre sammen. Det er vigtigt, at koordinationen bliver styrket, og at der sikres kontinuitet i opgaven, så frivillige organisationer ikke skal bruge tid og kræfter på at finde vej gennem den kommunale administration.

Liste T ønsker, at Dragør Kommune sammen med skolebestyrelserne inviterer borgere med interesse og relevante kompetencer til et mentorkorps, som kan bistå med lektiehjælp til elever, der efterspørger en ekstra støtte.

Konkret politik

Liste T vil arbejde for, at Dragør Kommune:

- evaluerer og opdaterer kommunens frivillighedspolitik – herunder udarbejder et idékatalog, som kan støtte både kommunens egen indsats og de frivillige organisationers og andre

TVÆRPOLITISK FORENING

---

borgeres indsats for at inddrage kommunens borgere i foreningsarbejdet og andre frivillige aktiviteter

- tager initiativ til oprettelse af et mentorkorps
- ansætter en frivilligkonsulent med ansvar for støtte til og samarbejde med de frivillige organisationer og andre frivillige tiltag for alle aldersgrupper
- anvender alle de midler, der tilflyder kommunen via § 18 i Lov om social service, til at støtte frivilligt socialt arbejde.